

„Luthert idéző, mondhatnánk, veretes »lutheri« érveléssel találkozunk, s [a szerző] úgy véli, hogy az egyházra inkább a »simul sancta et profana« (egyszerre szent és profán) kifejezés alkalmazható.”

► *Egy tollforgató református püspök gondolatai – nem csak reformátusoknak – 4. oldal*

„A Liturgikus könyv számos jó tulajdonsága közül a legszeretettelőbbnek azt a törekvését érzem, hogy az istentiszteleti rendeknek minél gazdagabb tárházát nyújtja, lehetőséget adva a gyülekezeti igények szerinti választásra.”

► *LK & GyLK – 8. oldal*

„Ez idő szerint nincsenek információim arról, hogy az a kezdeményezés, amely az irsai gyülekezet és testvér-gyülekezetei között alakul, példa nélküli-e, vagy már mások is gondoltak ilyesmire.”

► *Együtt – határtalanul – 10. oldal*

A kegyelem természete ► 2. oldal
Bibliák a börtönben ► 4. oldal
Krisztus-arcú koldusok közt ► 4. oldal
Apagyilkos playboy ► 5. oldal
Menyasszonyok vitrinben ► 7. oldal
Kereső ember ► 9. oldal

SEMPER REFORMANDA

„Ki hallott valaha arról, hogy az embernek víztől és Lélektől való újjászületésre van szüksége? Ki gondolt valaha arra, hogy az Emberfiának fel kell emelnetnie, hogy mindenki, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen? A legnagyobb bölcselőink gondoltak-e éles eszükkel valaha is erre? Vagy talán a világ legnagyobbjai ismerték-e valamit is ebből a bölcsességből? Törekedett-e valaha is erre a szabad akarat? Vajon nem azt vallja-e Pál, hogy ez a bölcsesség bizony elrejtett, a próféták által megjövendölt s az evangéliumokban kinyilatkoztatott, mint ahogyan a világ számára öröktől fogva elhallgatott és ismeretlen volt? Mit is mondjak? Kérdezzük meg a tapasztalatot és az egész világot, valamint az emberi értelmet, sőt magát a szabad akaratot, kénytelenek beismerni, hogy Krisztusról semmit sem tudnak, nem is hallottak róla, mielőtt még az evangélium e világra eljött! Ha pedig nem is ismerték, annál kevésbé kérdezhettek utána, és még kevésbé törekedhettek feléje. Azonban Krisztus az út, az igazság, az élet – és az üdvösség.”

► *Luther Márton: A szolgálai akarat (Jakabné Cszimazia Eszter, Welter Ödön és Welter Sándor fordítása)*

Népzenére hangolva

► „Felségednél sorsunk...” – ezt a somogyi népdalból kölcsönzött sort választották a második evangélikus népzenei találkozó mottójául a hétvége szervezői. A balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Miszsiói Otthonban január 18. és 20. között megrendezett esemény házigazdája ezúttal is Végő Szabolcs, az intézmény igazgatója és Varga Gyöngyi, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusa volt.

Akárcsak tavaly, idén is sokrétű programmal várták az érdeklődőket, gondolva minden korosztályra: hangszerbemutató, kézműves-foglalkozás, táncház és népdaltanulás is helyet kapott benne. „Fontos volt, hogy minden előadótól tanuljunk hitélethez kötődő népdalt. Ugyanakkor fontos volt az is, hogy enél azért teljesebb betekintést kapjunk egy-egy tájegység népdalainak a világába, ezért más jellegű énekeket is kértünk az előadóktól” – mondta el az utóbbi program pont kapcsán Végő Szabolcs. A teljességre való törekvés mutatkozott meg abban is, hogy nemcsak a kiválasztott vidékek népdalanyagát, de az adott területen élő emberek életét is igyekeztek valamelyest bemutatni.

Természetesen most is nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy a találkozó résztvevői ne maradjanak lelki útravaló nélkül. A reggeli és esti áhítatokért, valamint a vasárnapi istentiszteletért ezúttal is Varga Gyöngyi felelt; ebben Ócsai Zoltán győri evangélikus lelkész volt a segítégre.

► *VITÁLIS JUDIT (Képes beszámoló a 6–7. oldalon)*

FOTO: BOTTÁ DÉNÉS

Együtt, egységben a Bibliával

Ünnepi istentisztelettel vette kezdetét az ökumenikus imahét és a Biblia éve

► Mécsesek világítottak a budapesti Pozsonyi úti református templomba összesereglett gyülekezet minden tagjának kezében múlt vasárnap este. Egy ikevereket tartalmazó füzetke kíséretében kapták őket az érkezők, amikor beléptek az istenháza kapuján, hogy részt vegyenek az ökumenikus imahét országos nyitó istentiszteletén, amely egyúttal a Biblia évének hivatalos megnyitója is volt. Az ünnepi alkalmon szentbeszédet mondott dr. Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, igét hirdetett dr. Bölskei Gusztáv református püspök, a zsinat lelkes elnöke, valamint a Biblia évének megnyitása alkalmából előadást tartott D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyar Bibliatársulat elnöke. Érezhető volt az istentiszteleten, hogy a jelenlévőket nem csupán a kézben tartott apró mécsesek, hanem a Krisztus-hitben való egység szimbolizálásának vágya is összekötötte.

A szolgálattevők – a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) taggyékeinek püspökei, vezető lelkipásztorai – bevonulása után Isten szavának befogadására a Berkesi Gábor, a vendéglátó református egyházközösség lelkésze és Csemák István metodista szuperintendens által vezetett imával és énekekkel készült a gyülekezet.

A résztvevők elcsendesedését segítette továbbá dr. Fabiny Tamás és Gáncs Péter evangélikus püspökök igeolvasása mellett a Pozsonyi úti gyülekezet kamarakórusának szolgálata – Kodály 121. genfi zsol-tárát adták elő – éppúgy, mint Kiss Réka és Révész Barbara szereplése az Isten, áldd meg a magyart című népdalduettel.

Szentbeszédét dr. Bábel Balázs Jn 17,17–23 alapján tartotta meg. A kalocsa-kecskeméti érsek szolt arról, hogy fohásunk többféle lehet: kérés, hálaadó, engesztelő és dicsőítő. A teremtet világban egyedül az ember imádkozik. A mélyen átél ima alapja nem más, mint az Istennel való élő kapcsolat, az ő akaratának keresése. Ide tartozik az egyházak együttes fohásza is, amely előbbre viszi az egység ügyét – emelte ki. Gyermekkori emlékeit felidézve református és evangélikus nagyapjára utalt, akik gyakran vitték őt egyik vagy másik felekezett templomába. Töprengő gyermekként

már akkor arra gondolt: miért ne élhet Krisztus népe egy egyházban együtt? Így tudná megvalósítani Kálvin jelmondatát: Egyedül Istené legyen a dicsőség!

Az imahét mottója (1Thessz 5,17) adta a vendéglátó gyülekezet Hálaadás kórusának szolgálatát követő igehirdetés textusát. Bölskei Gusztáv prédikációjában aláhúzta: a szüntelen ima azt jelenti, hogy mindig és mindenben számolunk Isten jelenlétével, és ézaltal vagyunk kapcsolatban vele. Újra meg újra imádkozunk hozzá. Az ökumenikus imahét – amely olyan, mint télen a falusi szomszédolás szokása – jó alkalom arra, hogy meglátogassuk egymást, és tanuljunk egymástól. Ekkor is fohászkozhatunk együtt és egymásért, így törekedve arra, hogy megvalósulhasson mindaz, amiért Jézus főpapi imájában könyörgött – hangoztatta a református püspök.

A dr. Mészáros Kálmán baptista egyház-elnök és Varga László református püspökhelyettes által elmondott imákat követően D. Szabik Imre nyitotta meg hivatalosan a Biblia évét. A Magyar Bibliatársulat elnöke jelképesen a Károli Gáspár által fordított, Vizsolyban 1590-ben kiadott Szentírás faksimile kiadását ütötte fel Jel 1,3 igéjénél: „Baldog, a ki olvas-sa...”

► *Folytatás a 3. oldalon*

Schengen

► *FRENKL RÓBERT*

Történelmi korszakokban élők többnyire nem érzékelik, hogy nagy idők tanúi – állítják a történészek. Csak az utódok állapítják ezt meg későbbi korokban, irigykedve vagy sajnálkozva.

Bizonyos, hogy a 2007. december 21-i határyitás jelentős történelmi pillanat volt. A mi számunkra is. Határaink nagyobb része – a szlovén, osztrák, szlovák szakasz – virtuálissá vált. Hihetetlen ez főleg azok számára – nem véletlenül ezt emlegette a legtöbb nyilatkozó –, akik alig néhány évtizede, ha nem volt is félnivalójuk, megremegő szívvel közeledtek autón vagy vonaton Hegyeshalom vagy más határállomás felé. Hiszen itt át kellett élniük a kiszolgáltatottságot, a diktatúra képviselőivel való találkozást.

Ehhez képest kevés szó esett – az egyházban is – arról, mit jelent ma, és mit jelent távlatilag az immár fizikai értelemben is ismét egységessé váló európai közösség, az ehhez való tartozás. Bölskei Gusztáv református püspök karácsonyi igehirdetéséből idézte a világi sajtó is azt a gondolatot, hogy a kereszténység mindig „schengeni”, mindig határtalan, mindig egyetemes volt.

Mennyire sikerül a 19. és 20. századi, számos tragédiával terhes nemzetállami korszak után létrehozni egy valóban értékorientált Európát, európai polgárságot – amelyben természetesen megmaradnak, egymást gazdagítva, a nemzeti identitás értékei, elsősorban a nemzeti nyelv és kultúra?

Nem szorul bizonyításra, hogy a magyarság számára is milyen esélyt jelent az unió. Joggal szólunk Trianon új revíziójáról. Nem úgy, ahogy nyolcvan éven át titkon vagy nyíltabban reméltük, elvártuk, a történelmi igazságtalanság orvoslása, a magyarok területek visszacsatolása útján. Az új verzió az Európai Unióban valósulhat meg. Három év múlva Románia bizonyosan a schengeni övezetbe tartozik majd. Ezzel a magyarság kilencvenöt százaléka közös határok között élhet – ami nem jelenti az anyaországon kívül élők autonómiatörekvéseinek, az autonómia szükségességének a feladását, sőt reményesség szerint nyomatékosítja, evidenciává nemesíti.

De látnunk kell Schengen árnyait is. Annál is inkább, mert mind az előnyökkel való élés, mind a hátrányok csökkentése igényli, követeli az egyházak szerepvállalását, pontosabban fogalmazva a cselekvő kereszténységet.

A határok könnyű átjárhatósága, megszűnése nemcsak az értékek, hanem a bűnök szabad áramlását is megkönnyíti. Egy tizenkét éves romániai magyar cigány gyerek heteken át élt bűncselekményekből Budapesten, végül miután megkéselt egy tizenöt éves fiút, átadták a román hatóságoknak. Hiba lenne ebben most – Olasz-, Spanyolországban is előfordultak román állampolgárok által elkövetett bűncselekmények – előítéleteink igazolását látni. Egyszerűen nemrég került be Románia az unióba – és soha nem a tisztességes többségről szólnak a híradások. No meg Burgenlandban éppen a magyarokat figyelmeztető táblák jelentek meg Schengen kapcsán...

Visszatérve a kéréselő fiúhoz: drámái volt a szembesülés azzal, mennyire tehetetlen a jogállam, illetve a társadalom ezekben az esetekben. Az egyik televízi-

ós kerekasztal-beszélgetésben szinte ultimum refugiumként sóhajtott fel egy résztvevő: talán az egyházak segíthetnének...

Kedves barátom mondta az egyházzól beszélgetve: „Azért számotokra a rendszerváltozás után, a kilencvenes években az egyházkormányzás könnyebb és főleg hálásabb dolog volt, mint mai utódaitoknak. Akkor adta magát az újjáépítés, a zsinat, az új törvények, az iskola-rendszer létrehozása, az intézmény-rendszer megújítása. A maiaknak meg maradt az évenként ismétlődő rutin és legfeljebb egy-egy történelmi évforduló megünneplése.”

Az elmúlt évtized egyházi életének sikertörténete lehetett volna az evangélikus egészségügyi centrum, evangélikus kórház megalapítása. De inkább kudarc-történet lett. Pedig tanúsíthatom, hogy akik ezen a projekten fáradoztak, az adott keretek között mindent megtettek az ügyért. Nem rajtuk múlt.

Mi köti össze ezeket a látszólag távol eső dolgokat? A kéréselő fiú esetét, az egyházkormányzás teendőit, az egészségügyi centrum vajdítását?

Az egyházban élők, azt belülről ismerők, vállalkók egyre erőteljesebb felismerése: a Krisztus utáni harmadik évezredben, akárcsak a kezdetekkor, csak a cselekvő szeretet, csak a cselekvő kereszténység lehet hatékony. Ma is úgy vélem, helyes volt a kilencvenes években az evangéliumi üzenet szabad tolmácsolásának a prioritása mellett a népegyházi újjáépítés. De utódaink leckéje valóban nehezebb, mint a miénk volt. Bár mi is tudtuk, hogy ez az igazi kihívás. Öregedő, leépülő, az államtól függő és persze számos értéket közvetítő közösség lesz-e a 21. század egyháza, fokozatosan izolálódva mint a nemzeti kulturális örökség jelentős komponense, vagy képes a megújulásra, a mai kérdésekre adandó jó válaszokra?

Erről szól a kéréselő fiú és az egészségügyi centrum története is. Lesz-e erős, hatékony, dinamikus egyházi civil szféra? Lesz-e cselekvő szeretet, cselekvő kereszténység? Lehet, hogy túlzás ezt kijelenteni, mégis úgy vélem, csak ennek van létjogosultsága. Lesznek-e aktív, áldozatra is képes keresztény emberek? A 20. század negyvenes-ötvenes éveinek az egyházi ébredésében minden a misszióról szolt. Utcamisszió, zsidó-misszió, cigánymisszió, és így tovább... Térjtek meg! – ez volt az üzenet. Ma bizonyultabb a világ. Az Isten szeretet – ez a fő üzenet. És ezt a szeretetet kell tudni közvetíteni a kéréselő gyerekek számára, és ezzel a szeretettel hozható létre egészségügyi intézmény nem kizárólag az állam köldökzsinórján.

Az egyház megadhatja a kereteket. De a tartalmat csak a lelkészek és nem lelkészek hite, az erre épülő cselekvő szeretet nyújthatja. Ma kuriózum egy-egy jövőbe mutató közösség. Mint Bójte Csaba, a dévai ferences atya gyermekmentő munkája, a létrehozott intézmények vagy a Gadó Pál által megteremtett piliscsabai Siló-otthon. Érthető, hogy először a társadalmi nyomorúságok enyhítésekor jut a vallástól távol élők eszébe is az egyház, a cselekvő szeretet, hiszen erről szolt a Megváltó életútja. Valóban: elsősorban ez adja ma is a kereszténység hitelességét. De a napos oldal, így a nyelv és a kultúra ápolása is igényli az egyházi civil szférát.

Új börtön nem töltönek régi tömlőkbe.

A BIBLIA ÉVE

Mózes negyedik könyve – vándorlás

Mózes negyedik könyvét a latin nyelvű Biblia, a Vulgata nyomán a számok (Numeri) könyvének nevezzük: kétszer is szó van benne a pusztában vándorló izraeliták közötti népszámlálásról. A könyv rövid epizódokkal tarkítva elbeszéli, hogy mi történt a Sínai-hegyi törvényadástól kezdve addig, hogy a zsidók átkeltek a Jordánon, és beléptek az ígért földjére. Mózes népe már Kánaán földjének déli határán honfoglalásra készen áll, amikor a kiküldött kémek jelentik, hogy Kánaán városai erősek, lakosai pedig hatalmas termetűek. A választott nép elbizonytalanodik, és visszaretten a vállalkozástól. Kishitűségük büntetéseként Isten arra ítéli őket, hogy egy egész emberöltőn át a pusztában vándoroljanak.

A Számok könyvének egyik csúcspontja az az epizód, amelyben a pogány prófétát, Bálámot hiába vesztegeti meg az egyik helyi király, átok helyett csak áldást tud mondani Isten népére.

A vándorlás célja

A vándorlás éve kegyetlenek voltak Izrael számára, amely folyamatosan lázongott – nemcsak Mózes, hanem Isten ellen is. Mindeközben egy teljes nemzedék vesztette el a jogát arra, hogy belépjen az ígért földjére. Arra azonban jó volt a vándorlás, hogy a nép tanuljon: megismerje Isten erejét, szeretetét és kimeríthetetlen irgalmaságát. Megtanulták a szentség és a szent Isten iránti engedelmség leckéjét.

Napjaink vándorai

Bár sokak szerint már a Biblia is a migráció könyve (a zsidó nép pusztai vándorlása mellett gondolhatunk a vándorló arámi Ábrahámra, Jézusnak és tanítványainak „fedél nélküli” életmódjára vagy az Apostolok cselekedeteinek vándorló evangélistáira), az elvándorlás igazi tömegjelenséggé csak a 20. század végére vált. Napjainkban minden harmincötödik ember menekült. Ha valamennyien, akik politikai, vallási üldözöttség vagy egyszerűen a nyomor miatt elhagyni kényszerültek szülőföldjüket, egyetlen helyre költöznenek, akkor a világ ötödik legnagyobb állama születne meg – közel kétszázmillió lakossal.

E modern népvándorlás szinte minden országot érint; vagy az adott országból jönnek, vagy rajta keresztül utaznak, vagy oda igyekeznek a menekültek. Magyarország jelenleg az Európai Unió részeként elsősorban befogadó vagy célország, bár jól tudjuk, hogy a magyar történelem során (legutóbb éppen az 1956-os események következtében) sok millióan hagyták el menekültként hazánkat, és találtak új otthonra másutt a világban.

► Magyar Bibliatársulat

HIRDETÉS

Meghívó

Szeretettel hívunk minden érdeklődő fiatalat a február 1. és 3. között a piliscsabai Béthel-otthonban megrendezendő EKE ifjúsági hétvégére.

Az alkalom témája: „Jó barátok közt” – Kapcsolataink, amelyek megmutatják, kik is vagyunk. Kérdések, amelyekre választ keresünk a Szentírás alapján: hogyan élhetem meg keresztényként a barátságot, a szeretetet, a szüleimmel való kapcsolatot? Az igazi barát (Jn 15,12–17).

Jelentkezni és bővebb információt kapni az EKE Evangéliumi Alapítványtól lehet: 1068 Budapest, Szondi u. 95. I/1.; tel./fax: 1/332-7063; e-mail: ekeal@freemail.hu; honlap: <http://eke.lutheran.hu/>.

HATVANAD VASÁRNAP – 2Kor 12,1–9

A kegyelem természetete

Ha Pál apostol sejtje, hogy a textusban leírt mondatok kétezer év elteltével mennyi félreértésre, mennyi találgatásra adnak alkalmat, és személyére milyen sötét gyanú árnyékát vetik, bizonyára elkerüli az „esztelen dicsekvést”. Mi viszont szegényebbek lennénk egy, az Isten kegyelmének természetéről szóló, páratlan értékű tanítással.

De mit is tesz Pál? Számba veszi mindazt, amit Istentől a levél írását megelőző tizenhárom évben kapott. Elsőként a damaszki úton (vagy későbbi alkalommal?) átélt élményére utal, amelynek „műfaját” maga sem tudja pontosan meghatározni. Látomás? Testben vagy testen kívül (ezotéria?) átélt elragadtatás?

Számba – szemben a „new age” újkori „apostolaival” – nem az élményhez vezető technika a fontos. Ahhoz viszont ragaszkodik, hogy páratlan nagyságú kinyilatkoztatásban részesült. Olyanban, amelyről nem szabad földi ember előt beszélnie. Mert a Szentírás és Krisztus benne foglalt tanítása a valóságnak csak azt a kicsiny szeletét tárja fel, amelynek ismeretére a földön élő embernek üdvössége érdekében szüksége van.

Pál abból is ízelítőt kapott, amit most még nem szabad tudnunk, mert megnehezítené, hogy az üdvösség útján járjunk. Az ő számára is ez a többletismeret

jelentheti azt a „tövist”, amelyet testében kell hordoznia. Mert a több tudás több és nagyobb kísértés lehetőségét hordja magában. (Nem véletlen, hogy a legsúlyosabb kísértéseket Jézus szenvedte el, aki minden tudás és ismeret birtokosa.)

Pál nem arról panaszkodik, hogy betegség vagy bűnös testi vágy gyötörné, hanem a „sátán angyalát” említi, ami sokkal inkább lelki, szellemi természetű gyötrelmre enged következtetni. Tudjuk, hogy Jézust is úgy akarta eltéríteni Isten útjáról a kísértő, hogy a „Ha Isten Fia vagy...” kezdetű mondatokkal emlékeztette őt az Atyától kapott hatalmára. Megpróbálta rábírní, hogy éljen az isteni természet lehetőségeivel, és rá nézve kevésbé fájdalmas úton – a keresztet elkerülve – teljesítse messiási küldetését.

Feltehetően Pált is arra ösztönözte a „sátán angyala”, hogy a rendkívüli kinyilatkoztatások birtokában másként legyen apostol, mint ahogy Isten rendelte. Erőtlenségének feltárása helyett – néhány jól időzített csodával vagy jókor és jó helyen mondott szóval – mutasson erőt, és akkor elkerülheti Krisztus kereszttűjének követését.

Miért kellene éheznie, fáznia, nélkülöznie és állandó üldözöttség szenvednie az evangélium szolgálatában? Barnabás mellett miért ő az egyetlen apostol, aki

lemond a házasságról, hogy az üldözések során ne zsarolhassák túsul ejtett családjával? Mindez lehetne másképpen is! Hiszen tapasztalhatta, hogy tudásával képes elkápráztatni a helytartókat és a királyokat: könnyen szert tehetne ellenségeinél rangosabb és hatalmasabb pártfogókra. De Pál kísértésként utasítja el ezeket a lehetőségeket, mert ahhoz a kinyilatkoztatáshoz tartja magát, amelyet városról városra haladva kap a Szentlélektől: Rómában fogság és börtön vár rá. Apostolsága emberi értelemben nem lehet sikerű, mert annak – Isten akaratából – keresztúnak kell lennie.

Pál elfogadja a neki szánt sorsot, mert megértette: mindenki előtt nyilvánvalóvá kell lennie, hogy amit a misszió sikere érdekében tesz, azt nem ő viszi véghez, hanem a benne lakozó Krisztus, akinek ereje épp az ő erőtlenségében ér célhoz. És valóban: Pál fogságba kerül, kiszabadul, majd újra meg újra börtönbe zárják, végül pedig vérpádon végzi, miközben az általa alapított gyülekezetekből robbanásszerűen nő ki az egyház, és a ma létező kereszténység legalább nyolcvan százaléka az ő missziói munkássága kezei gyümölcsének tekinthető.

A történelem igazolta, hogy az ő erőtlensége volt a leghatékonyabb eszköze Isten erejének, amely nem más, mint a

A VASÁRNAP IGÉJE

kegyelem. Pál nem hibázott, amikor minden más eszköztől lemondva egyedül a kegyelemre hagyatkozott. Jól ismerte a kegyelem természetét!

Persze lehetett volna minden másként is. Pál lehetett volna köztisztviselő, a hatalom által is elismert egyházi vezető, körülötte látszólag élő, valójában haldokló egyházzal, amelynek évszázadok múltával nyoma sem maradt volna. Lehetett volna így is...

Európában ma egyházi vezetőnek lenni nem börtönt és vértanúságot ígér, hanem világi mértékkel mérve is karriert. Az egyházi sajtó Európa-szerte – így hazánkban is – infrastrukturális fejlődésről, iskolák, templomok, lelkészlakások épüléséről-szépüléséről számol be. Mindenfelé hallunk széles tömegeket megmozgató egyházi napokról és más rendezvényekről. A hitükért egész egzisztenciájukat, sőt életüket is kockáztatni kész hívők számának robbanásszerű növekedéséről viszont nem annyira hallunk. Ez inkább Pál gyülekezeteiben volt jellemző.

Mindezt a „sátán angyalától” származó demagógiának is bélyegezheti az olvasó. Hitem szerint azonban mindebből Isten Lelkének kérdését kell a ma egyházának meghallania: „És ti? Ti értitek már a kegyelem természetét?”

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mindenható Istenünk, üres kézzel állunk meg előtted. Minden, amit markolni akartunk, kihullik kezünkéből. Mindent, amit biztosan magunkénak érzünk, csak egy pillanatig foghatunk. Mégis hálásan és félve tartjuk kezünkben mindazt, amit ránk bízál és nekünk adtál. Mindent, ami törékeny, ami sérülhet, ami elveszhet, de nekünk olyan fontos.

[Lektor:] Így visszük eléd egyházadat, ahol a bizonytalan világban a biztosat szeretnénk látni, és olyan sokszor képtelenek vagyunk kézben tartani bármit is. Erőnk, fantáziánk és szeretetünk határánál mutass új utat! Egyedül benned bízunk, Urunk. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Így visszük eléd a teremtett világot, közös jövőnket. Minden, amit uralmunk alatt éreztünk – föld, levegő, víz –, kezünk nyomától szenved. Tégy minket eszközeiddé és kertes munkásivá. Adj, Urunk, az alkotóknak ihletet, mindenkinek, akinek újat kell formálnia, valódi ötletet, hogy szebb, jobb és igazabb világban élhessünk itt, hazánkban és az egész Földön. Áldd meg a fejlődést, hogy ne félünk kelljen az alkotó emberi kezektől, hanem megismerve kiteljesíthessük a ránk bízott világot. Engedd, hogy keze munkájában örömet találhasson minden ember. Egyedül benned bízunk, Urunk. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Így visszük eléd céljainkat. Szent kezed matasson utat számunkra, hogy neked tetsző döntéseket hozzunk életünkben, közösségeinkben, az egész világban. Adj értelmet minden életnek. Ne engedd, hogy bárki is feleslegesnek érezze magát. Legyél mindenkiel a legkisebbtől a legidősebbig. Mindenkiel, aki egyedül van, és úgy érzi, ő senkinek nem számít. Tégy minket embereiddé, hogy feljűnk fordulva társaik legyűnk. Egyedül benned bízunk, Urunk. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Így visszük eléd legszorosabb kapcsolatainkat: családokat, párokat, barátokat. Tégy minket a szeretet

eszközévé a fájdalom eszköze helyett. Ne engedd, hogy ember emberre kezet emeljen. Légy minden otthonban, hogy béke legyen. Légy minden gyülekezetben, hogy béke legyen. Légy minden városban és faluban, hogy béke legyen. Légy minden országban és az egész világban, hogy béke legyen. Egyedül benned bízunk, Urunk. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Urunk, köszönjük, hogy te a mélyből is felemelsz, az utolsóhoz is odamész, a kirekesztettet is átkarolod. Tégy minket kezeddé, amely átka, simogat, és békét teremt kegyelmed által. Hallgass meg minket, kérünk!

[Gyülekezet:] Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Ugyanarra gondolunk?!

► **Ugyanarra gondolunk? Érdemes minden igehirdetőnek feltennie ezt a kérdést a prédikációra való felkészülés, fogalmazás közben. Lehet angyalok nyelvén szólni, de ha a gyülekezet befogadóképességét, igényeit, lehetőségeit megérteni próbál, helyzetébe magam beleélni tudó szeretet nincs bennem, semmi vagyok, és semmit nem ér az igehirdetésem – így formálhatnánk át a szeretet himnuszának kezdőmondatát (1Kor 13,1) az igehirdetésre vonatkoztatva.**

„A lelkész kánaáni nyelvet beszél.” „Az igehirdető mintha elbeszélne a fejünk felett.” „Hol él a nagytiszteletű úr?” „Túl sok az idegen és érthetetlen szó!” – el-elhangzanak ilyesféle megjegyzések, talán nem is ritkán. Nem hiszem, hogy rosszindulatú kritika mondatná ezt akár idősekkel, akár fiatalabbakkal. Inkább az: jó lenne érteni, jó lenne egy hullámhosszon lenni, jó lenne egy nyelvet beszélni. Mert nemegyszer előfordul, hogy egy-egy szón, kifejezésen, mondaton mást ért a beszélő és mást a hallgató.

Az igehirdető részéről jóindulatú naivitás húzódik meg emögött. Bele sem gondol, hogy az a szókinccs, amelyet ő

használ, eltér a hallgatókétól. Meg tudom-e találni a közös nevezőt? – nagy fejtörést okoz ez az olyan szolgálattevőknek, akik nem egy gyülekezetben szolgálnak, hanem beosztásuknál fogva mindig más hallgatóság előtt szólanak meg.

De ott sem egyszerű a helyzet, ahol a lelkész már régebben, akár évtizedek óta végzi igehirdetői munkáját, hiszen nem könnyű úgy megszólalni, hogy különböző érdeklődésű, különböző kulturális háttérű, különböző munkakörben dolgozó hallgatók ülnek a szószék alatt. Más a szókinccse egy kereskedelemben dolgozónak, mint annak, aki tudományos munkát végez. MASHogy fejezik ki magukat az emberek falun és városban. Eltér a szóhasználatuk a férfiaknak és a nőknek, a gyermekeknek és az időseknek. Megtalálja-e az igehirdető a közös nevezőt?

Szellemi arrogancia – ez is lehet a probléma oka. Az igehirdető nincs tekintettel arra, hogy milyen kintettek, honnan jöttek, mit értenek meg az elhangzottakból az igehallgatók. Igazodjanak hozzá, nőjenek fel az igehirdetés „szívnóvalához” – még belegendolni is rossz az ilyen mentalitásba. Reménységem szerint csak az én fikciómban léteznek ilyen.

Az igehirdető legfőbb munkaeszköze az imádság, a Szentírás, az egyház évezredek alatt összegyűjtött szellemi

lelki kincse, a saját megszerzett szakmai tudása, a fejleszhető retorikai képessége és az empátia. Ez utóbbi nélkül az előtte felsoroltak „hatástalanok” maradnak. Minden egyes eszköz fontos a felsoroltak közül, de a kulcs a hallgatóhoz az empátia: hogy tudniillik az igehirdető beleképzi, beleérzi magát hallgatói helyébe. Felméri a képességeiket, lehetőségeiket, ismeri és tudatosan használja a hozzájuk vezető utakat, figyelembe veszi sajátos csatornáikat. Mindez igaz a szóhasználatra, hogy lelkész és gyülekezet ugyanazt értse ugyanazon a kifejezésen.

A mondandó alapos végiggondolására van szükség, miközben készül az igehirdetés. Fiatal lelkész kollégáimmal nemegyszer beszélgettünk ilyen részletekről. Újra meg újra elmondtam: nem csak azért kell minden egyes mondatot meggondolni, mert az ember könnyen a pongyola fogalmazás vagy éppen a kellemetlen szóismétlések hibájába esik. Azért is „meg kell rágni” előre minden szót, hogy kontrolláljam, érthető-e az adott kifejezés, nem fognak-e hallgatóim mást érteni a szavaimból.

Gyülekezeti szolgálatom idején igehirdetésre készülve és az elhangzott prédikáció után is beszéltünk ifjúsági bibliáórással a témáról. Nem felejttem el azt a keserű tapasztalatot, amelyben egy

IGE+HIRDETŐ

másként használt kifejezés nyomán volt részem... Egészen máshogy értették a gyülekezet tagjai... elvitettem a célt...

Mind a mai napig zajlik – s ez már így is marad – a vita arról, hogy le kell-e írni a prédikációt, vagy inkább szabadon kell beszélni. Ezerféle indokot sorolnak fel egyik vagy másik lehetőség mellett. Én többnyire leírom, ha nem is mindig tartom magam a szöveghez. Van, aki csupán vázlatot készít. Az azonban nem kérdés, hogy az igehirdetésre készülve – gondolatban vagy írásban – meg kell rágni, végig kell próbálni minden szót, hogy azt mondjuk, amit szeretnénk, és úgy mondjuk, hogy érthető és befogadható legyen.

A feladat természetesen nem egyoldalú. A gyülekezet feladata is. Nem szabad átsiklani egy-egy szón vagy éppen fennakadni rajta. Ha nem értem, ha zavar, ha valami nem harmonizál, akkor újra kell gondolnom: vajon az igehirdető mit akar vele mondani, vajon milyen értelemben használta ezt vagy azt a kifejezést?

Még valami: az igehirdetés nem monológ, amely a szószék magasából elhangzik, s a gyülekezetnek nincs módja rá reagálni. Áldott az a gyülekezet és gyülekezeti tag, amely és aki él a vissza-kérdés lehetőségével!

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Együtt, egységben a Bibliával

◀ Folytatás az 1. oldalról

Előadásában hangsúlyozta az imahéten részt vevő egyházak rendezvényeikkel azt szeretnék elérni, hogy minél többen vegyék kezükbe a Szentírást. Ez a könyv Isten ígését hordozza, amely életet újít meg (Zákeus, a bűnös asszony, a Saulból lett Pál), olvasásra méltó irodalmi alkotás, hitünk foglalta és a hívő ember életének zsinórmértéke is. Olyan könyv, amelyre valóban igaz a Biblia évének mottója: „*Boldog, a ki olvassa...*”

Az istentisztelet végén Ittész János evangélikus elnök-püspök vezetésével hálaadó ima, az Apostoli hitvallás és a *Miatyánk* hangzott el. Az ünnepi alkalom Magyar István és Magyar Márius ortodox esperesek és Kalota József ortodox érseki vikárius áldásmondásával, valamint a hazánkért együtt énekelt nemzeti imádság, a *Himnusz* hangjaival zárult.

Az egykor – Bereczky Albert idején – püspöki templomként szolgáló istenhá-

zából a mai gyülekezet hívő népe és a vendégként érkezettek közel ezerfős táborába gazdag élményekkel térhetett haza,

hogyan aztán hétfőn újra átéljék és folytassák: szüntelen imádkozzatok – együtt.

■ GAZSU

FOTO: BOTTA DÉNES

„Tavaszi” megújulás a gödöllői templomban

▶ Talán a globális felmelegedés volt az oka, de mindenképpen a gondviselő Isten különös kegyelme, hogy az elmúlt vasárnap borús, de tavasziasan meleg idő köszöntötte Gödöllőt. A tavaszt idéző időjárás bensőséges keretet adott annak az ünnepi istentiszteletnek, amelynek keretében a gödöllői evangélikusok hálát adtak templomuk külső megújulásáért, részleges tatarozásáért.

Az ünnepi istentisztelet szolgálatát végző Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyházmege esperese igehirdetése elején mindenkit megnyugtatót: könnyen megtalálta a megújuló gödöllői templomot. Könnyebben, mint a napkeleti bölcsék a betlehemi istállót, de abban közös volt a két út, hogy céljuk megegyezett: a háromkirályok és a gödöllői templomba igyekvő hívek is Jézust keresték. Keresésük akkor lesz igazán eredményes, ha megtalált templomot a benne fellelt Jé-

zussal magukkal tudják vinni a hétköznapi napokba is.

A gödöllői templom a napokban múlt „kéthetes”, 1931-ben, 77 éve szentelték fel. A felújított épület most minden arra járónak jelzi, hogy Gödöllőn gyökere eresztett, és él az evangélikus gyülekezet. Akár a gödöllői újság anyakönyvi

híreit, akár az evangélikus gyülekezet anyakönyvét lapozza fel az ember, mindkettőben kellemes meglepetéssel találkozunk: a születési és a kereszteselési bejegyzések sora hosszabb, mint a halálozási, illetve temetési rovatéi.

Jó érzés egy fiatal és nem túl nagy gyülekezet számára, ha azt érezheti, nincsen egyedül. Éppen úgy beletartozik a magyarországi evangélikusok közösségébe, mint ahogyan része a város életének is. Ezt példázta a templom külső felújítása. A tatarozás költségeit a gyülekezet tagjainak adományai mellett az egyházmege, a *Gusztáv Adolf Segélyszolgálat* és a város támogatása fedezték. A segítséget az istentiszteleten személyesen köszönhette meg Albert Gábor lelkész az egyházmege esperesének, Mekis Ádámnak és Gödöllő polgármesterének, dr. Gémesi Györgynek.

A belső, a külső és mindenekelőtt a felső segítség reményt ad arra, hogy a gödöllői evangélikus gyülekezet „tavaszi” megújulása nemcsak egy meteorológiai véletlen tünékeny pillanata volt.

■ KERTÉSZ BOTOND

Megyei és országos tanulmányi versenyek Bonyhádon

A Tolna Megyei Pedagógiai Intézet őszi megszűnése után a megyében a budapesti székhelyű Okker Pedagógiai Szolgáltató Intézet vette át a pedagógiai szolgáltatásokat.

Az intézet a Tolna megyében esedékes országos versenyek szervezésével a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégiumot bízta meg. Ez azt jelenti, hogy évente huszonöt-harminc, általában az Oktatási és Kulturális Minisztérium által támogatott országos versenyt szerveznek majd Bonyhádon az általános és középiskolások számára. Ezenkívül megyei versenyeket is rendeznek a gimnáziumban, sőt olyan – szintén megyei – versenyekről szóló információknak is helyet adnak az intézmény honlapján, amelyek nem ott bonyolíthatnak le.

Lenczné Vrbovszki Judittól, a bonyhádi gimnázium kollégiumi nevelőjétől, Tol-

na megyei versenyszervezőtől megtudtuk: legnehezebb feladatuk a kapcsolat-építés volt. Mivel az utóbbi időben az általános iskolák közül több megszűnt, a középiskolák átalakultak, új vezetőket neveztek ki, a versenyszervezőknek új e-mail címeket és telefonszámokat kellett összegyűjteniük. Mára sikerrel teljesítették ezt a feladatot, és a napokban már el is kezdődnek a tudáspróbák.

Lenczné elmondta továbbá: a versenyszervezés költségvetése három forrásból áll össze. Az Okker Pedagógiai Szolgáltató Intézet anyagi támogatást nyújt, a gimnázium biztosítja az infrastruktúrát, a Tolna Megyei Köznevelési Közalapítványtól pedig pályázaton egymillió-százötvenezer forintot nyertek. Az utóbbinak köszönhetően az idén nem kérnek nevezési díjat a megyei versenyekre.

■ MÁRÉ

Könyvbemutató másodszor

„Az »egy csepp emberség« az a műfaj, amelyben a teológia, az egyház a magyar szellemi élet integráns részeként jelent és jelenik meg” – fogalmazott Kende K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója az *Egy csepp emberség* esték című kötet január 17-ei, második bemutatóján, egyházunk országos irodájában. A tavaly márciusban elindult

berség című kötetekben, valamint az új kiadványban megszólaltak. Kende K. Péter – mielőtt felolvasott néhány részletet az *Egy csepp emberség* kötetéből – felhívta a figyelmet: arra a nyitottságra, arra a hangnemenre lenne szükség az egész egyházban, amely a lelkészekről e kiadványokban olvasható megnyilatkozásokat jellemzi.

Az *Egy csepp emberség* esték című kötet – Rados Péterrel és Lengyel Annával

klubestsorozat eddigi alkalmait felelevenítő, félszáz személyes vallomást is tartalmazó könyv még karácsony előtt jelent meg, és először a december 13-ai találkozón vehették kezükbe az érdeklődők.

A második könyvbemutatót az ökümenikus imahét egyik nyitóakordjának szánta a kiadó. Ezen részt vettek azok a lelkészek is, akik a korábbi, *Egy csepp em-*

A kötetet a kiadóigazgatón kívül Lengyel Anna, az alkalmak háziasszonya, Rados Péter, a rendezvények házigazdája, egyben a kötet szerkesztője, valamint Galambos Ádám, a klubestek szervezését támogató Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány kuratóriumának elnöke mutatta be a megjelenteknek.

■ – VITÁLIS –

Tarts meg, Urunk, szent ígédben!

2008 a Biblia éve

Igen, ez itt a reklám helye. Mert – jó értelemben vett – reklámra, hírvérésre, olykor még egy-egy jól sikerült kampányra is nemcsak a jó bornak (bizony annak is kell a cégér!), hanem még a Bibliának is szüksége van.

Persze, ha jól értjük ezt a mondatot, rögtön felismerjük: valójában mégsem a Bibliának, hanem nekünk van szükségünk erre a reklámra. Nekünk, mai embereknek, akik oly gyakran áldozatává leszünk mai divatos – a Szentírás fontosságát és tekintélyét romboló – szövegeknek, és oly sokszor megfáradunk bibliaolvasó keresztény életünkben. Az ez évi ökümenikus imahét ünnepélyes megnyitó istentiszteletén – január 20-án – ezért hirdették meg a Magyar Bibliatársulat tagegyházai és a Magyar Katolikus Egyház közösen az egész éven átnyúló programot: 2008 a Biblia éve. Ha Isten enged, és megérjük, akkor a 2009. évi imahét befejező istentiszteletével zárul majd a Biblia éve.

Kérjük és javasoljuk lelkészeinknek, gyülekezeteinknek, hogy vegyék nagyon komolyan ennek az esztendőnek az üzenetét. Bibliaórákon, gyülekezeti, egyházmegei alkalmakon szervezzenek programokat, amelyek a hitünk és életünk alapját jelentő Szentíráásra, Isten élő és ható üzenetére irányítják újra és újra a figyelmünket.

ÉGTÁJOLÓ

Szükségünk van a szó szoros értelmében vett tanulásra is. Ehhez jó és fontos segítséget kaphatunk a Magyar Bibliatársulattól is. Abban a reményességben írom ezt, hogy ha le is zárul majd a – reményesség szerint valóban sokak figyelmét vonzó, érdeklődését felkeltő – „kampányesztendő”, hatása maradandó lesz.

Itt adom először hírl, hogy egyházkerületünk vásárolt egy kollekciót a Magyar Bibliatársulat – a Biblia történetét bemutató – kiállítási anyagából. Ezeket a táblákat előzetes időpont-egyeztetés után gyülekezeteink és egyházmegeink néhány hétre ingyen kölcsönkaphatják püspöki hivatalunktól. Ezzel is segíteni szeretnénk, hogy ettől az évtől kezdődően a Szentírással kapcsolatos ismereteink elmélyítése érdekében még intenzívebb munkát végezzünk. Mert hogy erre szükségünk van, az – gondolom – egyikünk számára sem kétséges. Néha egészen meghökkenítő módon éli át ezt az ember.

Talán még azt is megérjük, hogy kevesebbszer kell átelnünk, amit én magam – gyülekezeti lelkészként – közel húsz esztendővel ezelőtt tapasztaltam. Egy alkalommal, amikor egy néhány esztendővel korábban konfirmált gyermek családját látogattam meg, szinte véletlenül rákérdeztem: „Megvan-e még a konfirmációi Bibliád?” Nagy zavart okozott kérdésem. „Persze, megvan” – mondta nemcsak a fiatal, hanem a szülei is, és nagy keresésbe kezdtek. Amikor aztán nagy nehezen előkerült valamelyik polcra a könyv, bizony elég elszomorító volt a látvány. A rajta lévő vastag por világosan tanúsította, hogy azt a Bibliát a konfirmáció óta nem nyitották ki...

Vajon hány testvéremnek kell most sürgősen előkeresnie valahol fiókok, polcok mélyén lappangó Bibliáját, mert ez a történet nyugtalanná tette lelkiismeretét? Ha semmi mást nem is ér el, de azt véghezviszi ez az esztendő, hogy rádőbbenünk: nekünk nem Biblia éve kell, hanem életünk minden esztendejében, minden napján szükségünk van a Szentíráásra, akkor fáradozásunk már nem hiábavaló.

De az ördög nem alszik. Nemcsak azt akarja elhitetni velünk, hogy erre a régi könyvre nekünk, mai modern embereknek nincs is szükségünk, hiszen ismereteit tudományunkkal messze túlhalad-

tuk, hanem arról is meg akar győzni bennünket, hogy nemcsak a Szentírára nincs szükségünk, de még Isten nélkül is jól, sőt jobban boldogulunk... Igen, így győzköd bennünket az ördög. Aztán egyszer csak – egy váratlan betegség, életünk bizonytalanná válása, másokban vagy önmagunkban való csalódások, elrontott életünk nyomorúsága miatt – mégiscsak rádöbbenünk, hogy szükségünk van Istenre. De hol leljük meg őt?

Akik már megtapasztalták, tudják, akik még keresik, azok is átélhetik, hogy az Írásban – az olvasott és hallgatott ígében – egyszer csak váratlanul megérkezik, és átölel az Isten. Ahogy a reformátor atyák mondták: *ubi et quando visum est Deo – ahol és amikor Istennek tetszik* –, de jól tudjuk: mindig az ígében! Ezért énekelünk így: „Tarts meg, Urunk, szent ígédben!” (ÉÉ 255)

Magam is megtapasztaltam, hogy az élet ígése életet ment. Amikor kaptam, kívülről megtanultam konfirmációi áldó ígését: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13) Aztán szinte elfelejtettem. Több mint egy évtizedig mélyre sülyedt emlékezetemben. De amikor szükségem volt rá, megelevenedett, sőt életet munkált. Annak idején – a ’60-as évek vége felé – úgy alakult az életem, hogy sajátos nehézségekkel kellett szembenéznem. Céltalaná, értel-

metlenné vált az egész. Nem volt az élet többé, legalábbis nem olyan, amilyenre teológiai tanulmányaim alatt készültem. Úgy tűnt, eljött az idő, le kell zárnom – akár a legbrutálisabb módon is – ezt az egészet. S akkor ott, az épülő lábatlani (ma Piszkének hívják) papírgyár csatornarendszerében eszembe jutott – mert eszembe juttatta a Lélek – konfirmációi ígém. Mindenre van erőm, még erre is! – És életben maradtam. Azóta tudom: a Biblia az élet ígése.

Ha kell, akkor kampánnyal, de ha másként is megy, akkor napi aprómunkával ezt hirdetem, ezt hirdetik. Testvéreim! ...egészen bizonyosnak tartjuk a prófétai beszédet, amelyre jól teszitek, ha mint sötét helyen világító lámpásra figyeltek, amíg felragyog a nap, és felkel a hajnalszín szívetekben.” (2Pt 1,19)

Ittész János püspök Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Bibliák a börtönben

► A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézetet 2007-ben hozták létre a Baracscai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet és a Fejér Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet (Székesfehérvár) összevonásával. A Baracscai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet önmagában is az ország egyik legnagyobb intézete volt. A „nagykönyv” szerinti 848 férőhelyével a negyedik, de folyamatos ezerkétszáz–ezernégyezer fő közötti feltöltöttségével harmadik volt a nagyság szerinti sorban. 1953-ban, a szocializmus „csúcsra járatása” idején hozták létre, és sokáig a vallási-lelkismereti okból becsukottak gyűjtőhelyeként volt ismert. A terület az intézet létrehozása előtt a székesfehérvári börtönhöz tartozott, és mezőgazdasági nevelő-munkatáboroként működött. Mezőgazdasági jellege máig megmaradt, a dolgozó fogvatartottak többsége ilyen munkát végez. Besorolása szerint „börtön és fogház”, vagyis a háromfokozatú rendszerben (fegyház, börtön, fogház) a közepes és enyhe szigorúságú intézetek közé tartozik. A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet baracscai objektumában a börtönlelkészi szolgálat felállítására óta református lelkipásztor szolgál...

Szénási Jonathan Sándor lelkipásztor – Szénási Sándor esperes (költő, műfordító) és Szabó Judit lelkipásztor elsőszülött fia – 1995 óta „jár be” a Baracscai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe, egyháza – az akkori intézetparancsnok kezdeményezésére – 2000 szeptemberében nevezte ki intézeti lelkipásztornak. Az intézményben folyamatosan figyeli a bekerülő embereket, és igyekszik segíteni saját felekezeti keretein túl is. Így Baracsckán a református istentiszteletek mellett rendszeresen van római katolikus mise, illetve evangélikus, baptista, adventista és Hit gyülekezetes istentisz-

búcsúra. De voltak kint presbiteri konferencián, gospelkoncerten és hanukai gyertyagyújtáson is. Tavaly is tartottak családi karácsonyi istentiszteletet, amelyre ötven fogvatartott családja kapott belépési engedélyt, és fogvatartottak játszották el – gyermekeiknek – a betlehemes játékot.

Az intézeti lelkipásztor a dolgozók lakótelepén is folyamatosan szolgál. Bár a felnőtteknek nem tud hetente istentiszteletet tartani, a gyermekeknek minden szombaton foglalkozásokon járja; 2000 óta minden karácsonykor

telet, zsidó istentisztelet, valamint románi khangéri (cigány) istentisztelet. A nem magyar fogvatartottakat szükség szerint látogatja a német és a szlovák evangélikus lelkész, a lengyel és a német plébános, a román, a szerb, az orosz és a görög pópa. (Az intézet a muszlimok számára is igyekszik biztosítani vallásuk gyakorlásának a lehetőségét, különösen is a ramadán megtartását.)

A kezdeti bizalmatlanság után Szénási Jonathan Sándornak olyan jó kapcsolata alakult ki a dolgozókkal, hogy az intézet csoportos kimaradás keretében már évek óta kienged fogvatartottakat a csatka-

van betlehemes játék a lakótelepi kultúrházban is.

A Közép-dunántúli Országos Büntetés-végrehajtási Intézet baracscai objektuma bibliatörténeti kiállítással kapcsolódott a Biblia évének programsorozatához. A börtön kápolnájában január 21-én Tímár Gabriella, a budapesti Bibliamúzeum igazgatója nyitotta meg azt kiállítást, amely a fogvatartottak és az intézet dolgozói számára egyaránt „emberközeli” kívánja hozni a Szentírást. A kiállított anyagban papiruszra és pergamenre másolt bibliaiszövegek éppúgy láthatók, mint mai nyomtatványok és digitalizált,

Krisztus-arcú koldusok közt

Beszélgetés Visnyei Emőke utcai szociális munkással

► Balatoni lánnyal beszélgetek egy budapesti kávézóban. Régóta ismerem, lénye harmóniát sugároz, szeme nevetős, pedig nehéz terepen dolgozik. „Az utca emberével” találkozáva telnek napjai, őt szólítja meg bokrok alján, tereken, kapuk benyílójában. Az evangélikus Visnyei Emőke, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat utcai szociális munkása fedél nélkül élőkkel foglalkozik. Azokkal az embertársainkkal, akiknek a térről nem a karácsony vagy a síelés, hanem a túlélés, a hideg és a fagy jut legelőször az eszükbe.

– Amikor néhány évvel ezelőtt megismerkedtünk a budavári evangélikus gyülekezet fiatal felnőtteknek tartott bibliakörén, épp főiskolai záróvizsgájára készült, diplomamunkájának témája a Johannita Lovagrend és Segítő Szolgálat tevékenysége volt. Akkor azt is elárulta, hogy ruházati bolti eladó végzettséggel került a szociális szférába...

– Ez a váltás a „véletlenek” volt köszönhető. Balatonboglári vagyok, és épp kerestek valakit a helyi gyermekotthonba, így kerültem oda dolgozni mint gyermekfelügyelő. Az igazsághoz tartozik, hogy szakmailag nem voltam teljesen képzetlen, Kaposvárott korábban már elvégeztem egy alapfokú gyermek- és ifjúságvédelmi ügyintéző tanfolyamot. Mindig is gyerekekkel szerettem volna foglalkozni, így nagy örömmel végeztem a munkám az otthonban.

– De nem maradt sem ezen a munkahelyen, sem a szülővárosában, hanem egy kis idő eltelével Budapest felé vette az irányt.

– Azért jöttem 2000 őszén a fővárosba, mert szerettem volna önálló életet élni. Egy évig a diakonisszák Maros utcai házában laktam, és a Sarepta Budai Evangélikus Szeretotthonban dolgoztam fogyatékosok és idősek között. Ezután a XII. kerület családterápiás központjába mentem, tudva, hogy ez az állás ideiglenes, egy évre vesznek csak fel, helyettesíteni. A munka mellett tanultam is; először a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat által indított szociálisasszisztens-képző tanfolyamon vettem részt, majd a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Karának Szociálpolitikai Intézete következett. Ott, Szekszárdon szereztem diplomát szociális munkás szakon.

– Onnan került azután az utcára, a hajléktalanok közé. Ön akarta így?

– Nem ismertem közelebből a hajléktalanok világát, de szerettem volna megtapasztalni ezt a közeget. Mivel a Moszkva tér környékén laktam, és sok hajléktalan embert láttam, szerettem volna megérteni, miként kerülnek ebbe a helyzetbe, ezért elvállaltam egy átmeneti szálló éjszakai ügyeletét. Ahogy beléltam az életükbe, meg is szerettem a fedél nélkülieket, és „itt ragadtam” közöttük.

A SZERZŐ FELVÉTELE

– A kívülálló az utcán élőkkel kapcsolatban hajlamosak az ilyesféle általánosításokra: „Ő tehet róla, hogy ide jutott, miért nem próbál meg munkát keresni?” De léteznek-e tipikusnak nevezhető hajléktalanproblémák?

– A hajléktalanság kérdése nagyon összetett. Tény, hogy sok köztük a mentális betegségekkel küzdő, illetve az alkoholbeteg. Úgy gondolom, hogy ma sajnos – különböző okokból ugyan, de – bárki válhat fedél nélkülivé. Egyébként bennem is éltek sztereotípiák, ezért is volt jó, hogy közelebből megismerhettem ezt a világot, és felszámolhattam a magam előítéleteit.

– Közelebből meg akarta ismerni a fedél nélküliek világát, még akkor is, ha veszélyes közegnek tűnik – például egészségügyi szempontból?

– Azért annyira nem könnyű bármiféle betegséget összeszedni, emellett persze vigyázok is magamra. És különben is – mosolyog –, Isten vigyáz rám. Ez a munka – teszi hozzá most már komolyan – valamiképp „krisztusi”. Hiszen van, hogy a szó szoros értelmében – különösen ilyenkor, télen, a krízisidőszakban, a nagy hideg miatt – életeket kell mentenünk.

– Sikerült hozzászoknia az ezzel a munkával szükségképpen együtt járó kellemetlenség-

gekhez, mint például a kosz és a kellemetlen szagok?

– Nagyon nehezen bírom a rossz szagokat. De amikor például egy hajléktalant fürdetek, érdekes módon egyáltalán nem zavar az „illata”. Valahogy meg sem érzem. Ki tudja, talán azért, mert ezekben az esetekben mindig *Dsida Jenő Békés mederben* című versének a sorai jutnak az eszembe: „...megfürdettem egy öreg koldust, / akinek Krisztus-arc volt az arca...”

– Beszél nekik Jézusról?

– Etikai kódexünkben benne foglaltatik, hogy „direkt” módon nem lehet téríteni. A máltai szeretetszolgálatról általában azért tudják, hogy egyházhöz kötődő segélyszervezet. Én személy szerint igyekszem úgy járni-kelni a hajléktalanok között, hogy a szavaim és a tetteim hitelesek legyenek, és megérezzék a mögöttes, „mennyei tartalmat” is.

– Mindenesetre semmiképp sem lehet könnyű nap mint nap ezeknek az embereknek a sorsával szembesülni. Mint minden segítő foglalkozásúnak, óvnia kell a lelke egészségét is...

– Igen. Tisztában vagyok vele, hogy nem szabad teljesen magamra vennem a problémáikat, különben én is összeroppanok. A távolságtartás és önmagam védelme miatt például nem is tegezem ügyküket sem. Nem könnyű, az biztos; az embernek sok lelkiereje van szüksége. Nekem sokat segít a hit. És az is, hogy szabadidőmben fiatalokkal foglalkozhatom a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség, a Mevisz Ladik szakszervezetében.

– A csoportnak Ön az alapítója. Milyen cél vezette, amikor létrehozta?

– 2006 tavaszán azzal a céllal alakítottam-alakítottuk meg, hogy minél több kulturális értékkel ismertessük meg egyházzunk fiataljait, elsősorban a középiszkolás korosztály tagjait. Azért éppen őket, mert úgy gondolom, ahhoz, hogy értékes életet élhessenek, minél előbb le kell fektetni az erkölcsi, kulturális alapokat. Munkánkhoz eddig a Mevisz mellett egyházzunk gimnáziumaitól, valamint az I. Kerületi Népjóléti Közalapítványtól kaptunk segítséget.

De a Ladtól függetlenül is igyekszem fejleszteni az ifjabb korosztály szociális érzékenységét. Tavalyelőtt hívogattam először fiatalokat – a budavári gyülekezet tagjait – a hajléktalanok közé teát osztani. Nagy örömmre olyan sokan és szívesen jöttek, hogy ennek az akciónak valahol is lett folytatása: az asztódi evangélikus gimnázium tanulói jöttek el a teajáratra.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Egy tollforgató református püspök gondolatai – nem csak reformátusoknak

Bogárdi Szabó István immár fél évtizede a Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerületének püspöke. Mint egyházvezető jól ismert közéleti személyiség, ám mondanivalója nem csak azoknak szól, akik rendszeresen hallgathatják igehirdetéseit a Budahegyvidéki Református Egyházközség Böszörményi úti szószerke alatt. Nemcsak a szavakkal, hanem az írott nyelvvel, nemcsak a szóban elhangzott igehirdetéseivel, hanem az írásba foglalt prédikációkkal is megszólítja a 21. század emberét: az értelmiséget és az „egyszerű igehallgatót” egyaránt.

Kevesen tudják, hogy az elmúlt két és fél évtizedben Bogárdi Szabó István fel-tűnően sok teológiai könyvet fordított le magyarra, többek között Paul Tillich háromkötetes *Rendszeres teológiáját*. A fordítók ugyanúgy hűségeselek tárgyukhoz, mint a középkori kódexmásoló szerzetesek. Csak aki maga is fordított, tudja azt, hogy minden fordítás újraalkotás, ám a fordítók sohasem a saját nevüket kívánják fényezni, hanem alázatosan egy maguknál nagyobb tekintélyre mutatnak, amikor mások szellemi munkáját teszik közkinccsé.

Ugyanakkor Bogárdi Szabó István négy „saját” könyvét tartom egymás-

mellett a könyvespolcomon. Az első a „teológiai sikerkönyvvé” lett, 1995-ben megjelent disszertációja: *Egyházvezetés és teológia a Magyarországi Református Egyházban 1948 és 1989 között*. Ezt ifj. Zászkaliczky Pál „Némi irigykedés református testvéreinkre” alcímmel recenzálta a *Keresztény Igazságban* (41. szám, 1999. tavasz, 36–39. o.). A második könyve esszéisztikus tanulmányokat és igehirdetéseket tartalmaz: ezt a kiváló szerkesztésben megjelent keménykötésű könyvet az erdélyi Koinónia Kiadó adta ki *Közelítések és közeledések* címen 2003-ban.

Bogárdi Szabó István nemcsak püspök, hanem a Pápai Református Teológiai Akadémia tanszékvezető professzora is; habilitációs értekezését 2003-ban Evangélikus Hittudományi Egyetemünkön védte meg. A harmadik kötetet a Pápai Református Teológiai Akadémia adta ki az *Acta Theologica Papensia* sorozat tizedik köteteként 2006-ban, s a címe így hangzik: *Mondolat. Egyház és teológia – teológia és egyház*. A kötetet *Xeravits Géza* gondozta. A negyedik – *Szabó Eszter* ízléses borítójába burkolt – kis kötet a *Tíz* címet viseli: a tudós lelkipásztornak a Böszörményi úton tartott igehirdetéseiből ad közre – éppen tíz prédikációt.

A *Mondolat* huszonhárom tanulmá-

nya többnyire alkalmi előadás. A jó előadások sohasem improvizatívák, hanem gondos előtanulmányok alapján készülnek, azzal az igénnyel, hogy akár azonnal nyomdába is kerülhessenek. Bogárdi Szabó István mindegyik előadása ilyen mivés munka, akár a Pápai Református Teológiai Akadémián, a Théma Egyesületben, a Doktorok Kollégiumában, a balatonszárszói SDG értelmiségi konferencián vagy éppen Belgiumban, a Louvaini Katolikus Egyetemen tartotta.

A könyv három szerkezeti egységből áll: az első rész rendszeres teológiai tanulmányokat tartalmaz: az amerikai *Reinhold Niebuhr* (akinek az ember természetéről szóló nagyszabású munkáját is lefordította a püspök) keresztény realizmusát tárgyalja, Paul Tillich *Rendszeres teológiájából* pedig az istentiszteletről írottakra összpontosít.

Bogárdi Szabó teológiai „mesterei” a néhai Vályi Nagy Ervin, aki – bár csak rövid ideig kapott katedrát – hallgatóira mély szellemi hatást gyakorolt; mellette pedig Vályi Nagy egykori barátja, a kiváló bonni evangélikus teológus, *Gerhard Sauter* a másik nagy „atyai” tekintély a szerző számára. Sauter az eszkatológia szakértője, ma is rendszeresen ellátogat Budapestre, s a főleg Vályi Nagy Ervin egykori hallga-

tóiból toborzódott teológiai műhelynek, a *Théma* (Teológiai élet – ma) előadója, s a hasonló című lap gyakori munkatársa. (Bár a *Théma* protestáns egyesület, e sorok szerzőjén kívül sajnos – egyelőre – nincs más evangélikus tagja.)

A rendszeres teológiai tanulmányok között olvasható még *Kecskeméthy István*nak, a két világháború között Kolozsvárott működő református professzornak a bibliafordításáról szóló írás, amelyben a szerző e fordítást eredeti módon a rendszeres teológia szemszögéből vizsgálja.

A *Mondolat* szerkezeti és szellemi egysége az egyházzóló tanulmányokat, tehát úgynevezett „ekklézológiai” írásokat tartalmaz. Innen csak egyet emelünk ki, amely az egykori doktori disputájának egyik tézisét bontja ki, s ez így hangzik: „A »simul iustus et peccator« (egyszerre igaz és bűnös) mint megigazulást aspektusa nem érvényesíthető az egyházra, noha az egyház valóban a megigazult bűnösök közössége.” *Luther* idéző, mondhatnánk, veretes „lutheri” érveléssel találkozunk, s úgy véli, hogy az egyházra inkább a „simul sancta et profana” (egyszerre szent és profán) kifejezés alkalmazható.

A harmadik szerkezeti egység a Magyarországi Református Egyház legújabb

kori történetére vonatkozik: a szerző mérlegre teszi a rendszerváltozás utáni tíz évről szóló teológiai értékeléseket. Csak sajnálhatjuk, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház rendszerváltozás utáni tíz évéről igazán nem született olyan átfogó elemzés, amelyeket a szerzőhöz hasonlóan nekünk is mérlegre lehetne tennünk. Evangélikus szempontból szintén figyelemre méltó a megigazulásról szóló 1999. évi *Közös nyilatkozattal* foglalkozó írás, amely eredetileg a Magyarországi Luther Szövetség rendezésében tartott konferencián, az Evangélikus Hittudományi Egyetemen hangzott el. (Sajnos a kötetben ebben az esetben elmaradt az előadás helyének megjelölése.)

Végezetül – kedvcsinálóként – „morszázzunk” a *Tíz* című prédikációs kötetből. Az írott szöveg mögött szinte hallgató az igehirdető hangját, aki hagyja, hogy Isten igéje megszólítsa őt, s ő – mintegy viszonzásképpen – megszólaltatja a partitúra dallamát, hogy a lélekben hallgató is dalra fakadjon: „Hiszen nem megtalálnunk kell az igében az egy-egy napra az üzenetet, hanem hagynunk és engednünk kell, hogy az ige elvezessen magához Istenhez és Isten akaratához.” (95. o., „Fogy-e az időnk vagy telik?”)

■ FABINY TIBOR

Apagyilkos playboy Punnyadásfalván

Az Országút Társulat előadása

▶ A kőbányai evangélikus gyülekezet Kápolna Színpadán nagy sikerrel mutatta be az Országút Társulat múlt szombaton John Millington Synge (1871–1909) *A nyugati világ bajnoka* című darabját. A jó tíz éve működő színtársulat az országúti ferencesekről kapta a nevét, akik próbahelyiséget biztosítottak számukra. Kőszínháza nem lévén szimbolikusnak is tarthatjuk a csoport nevét. Amatőrök a szónak abban az értelmében, hogy lelkesek, szabadok, és szeretettel, alázattal közelítenek a kiválasztott darabhoz.

Családi botrány – Szabolcs Zsuzsanna, Gorove Kristóf és Kondorosy Szabolcs

Tamási Áron, Karinty, Heltai Jenő, Márai, Ionesco, Bulgakov és mások művei után egy, a magyar közönség előtt talán kevésbé ismert író szerző színművéhez nyúltak. (Persze ő sem idegen a színházlátogatók számára, mert a Katona József Színház – a pesti és a kecskeméti is –, valamint a Bárka és a Várszínház játszott már darabját.) G. B. Shaw az írek Shakespeare-jének nevezte – mi tarthatjuk az ír Katona Józsefnek, a sikert tekintve pedig inkább Kisfaludy Károlynak – Synge-t, aki, mondhatni,

A szellemes, groteszk tragikomédiába hajló darab egy nyugat-írországi kis faluban játszódik, gyakorlatilag egyetlen szobában, ahol a (jó keresztény) férfiak minden öröme – és szédítője – a whisky sörrel, a lányoké pedig ha rájuk pillant egy arra tévedő idegen... A szűk helyiség nyomasztó falait az álmodozás és az ármánykodás persze bőséggel kitágítja – túl a falu domboldalra húzódó legelőin és a dagálykor a rétet nyaldosó tengeren.

gés úgy válik csodálattá, mint lázalom-má a kezdeti vacogás. Az egész falu a kő-sza legény lábai előtt hever, a férfiak büszkéik fizikai teljesítményére, a lányok versengve akarnak a kedvében járni. Míg ki nem derül az igazság. Illetve a hazugság. A hazugság, mely mocskos tettet csinál a szép szavú meséből, de – észrevétlenül – újabb legendát is a család után...

Van-e következményük tetteinknek? És szavainknak? Kibújhatunk-e a bőrünkkel? Megszökhethetünk-e saját árnyékunktól? Változtatunk-e azon, amin hatalmunkban áll változtatni? Ezekre és hasonló kérdésekre keresi a darab a választ, és mélyes emberismeretével és szeretetével nem hagy nyugodni.

A rendező neve nem derül ki a honlapról, ám legalább néhány színészi teljesítményről illik megemlékezni: Szabolcs Zsuzsanna bájos, máskor tüzesen nagyszájú Pegeenjéről, Menhard Zsófia minden csejt bevető, boszorkányos özvegy Quinnjéről, a valóban mafla Shawn Keogh-ról (Joubert Balázs) és a következtetetlenül, ezért rémületesen agresszív, félőrült Mahonról (Kondorosy Szabolcs).

■ Z. Zs.

Először a mese – Gorove Kristóf, Benesch Richárd, Horváth Olivér, Hadnagy Csaba, Szabolcs Zsuzsanna

megteremtette az ír drámát. Műveivel és a dublini Abbey Theatre igazgatásával egyaránt sokat tett az ír színházért. Nemcsak azért tanulmányozta a szegény nép, a parasztok, halászok sorsát, életét, hogy gazdag nyelvüket, szépséges legendáikat megtanulja, hanem hogy mese iránti vágyukat kielégítse.

Mintha kavicsot dobnának a pocsolólyába, amikor egy sötét éjszakán betér egy fess, bár igen koszos idegen, akinek szép szavától, önmaga köré szőtt legendájától eláll a lányok szava, s megáll a férfiak szívverése. A szemlesütés előadott mese mintha mentené, a mítosz dicső fénybe vonja a bűntényt, s a rette-

Az Országút Társulat régi és futó előadásairól a társulat honlapjáról lehet tájékozódni: <http://orszagut.extra.hu/>. Az előadások általában ingyenesek; az adományok felét – eddig már több százezer forintot – a rekessini csángó magyar iskola építésére fordítják.

Képesek vagyunk

Filmakadémia Balatonszárszón

Egy frázissá koptatott bölcsesség szerint szavak börtönében élünk. Bár sokak számára fájdalmas lehet a felismerés, mégis belátható, hogy lassan – ha fel nem is váltja, de – ezt a tételt kiegészíti egy másik, nem elhanyagolható jelenség: képek börtönében élünk.

Képek a falon, az utcákon, a tévében, a világhálón – a lényeg a látvány. Bár erősen fenyeget a veszély, hogy éppen ezért a valódi, mély tartalmat lassan elfedi a felszín, ne essünk kétségbe, hiszen minden éremnek két oldala van.

Mit üzen a kép? Hogyan értelmezhető egy-egy jelenet vagy vágás? Mit fejeznek ki a különböző beállítások? És nem utolsósorban: hogyan lehet ezt a képszerű-moziszerű, néhol hétköznapi, néhol álomvilágot tükröző, különleges hatást kiváltó jelenséget hasznosítani a gyülekezeti munka során? Hogyan lehetne filmes eszközök segítségével jó prédikációt írni, ezáltal művészi szintre emelni az igehirdetést?

Január 11-től 15-ig hasonló kérdésekkel foglalkozott a lelkészakadémia Balatonszárszón. A szervezők (Varga Gyöngyi, Csepregi Zoltán, Németh Zoltán) gondos válogatásának köszönhetően olyan filmek alapozták meg a beszélgetéseket, mint az *Olasz nyelv kezdőknek*, *A szemközi ablak*, a *Solaris*, a *Csoda Krakóban*, a *Hétköznapi memmorszag*, a *Buena Vista Social Club* vagy a *Visszatérés*.

Az emberi lét csodák és hétköznapi határán mozgó, néhol könnyed, néhol drámai pillanatait megragadó képekből őszinte, tartalmas, magunkba mutató és továbblendítő beszélgetések bontakoztak ki, az elméleti alapvetést pedig Percze Sándor filmelméleti, filmtörténeti és homiletikai előadásai biztosították. Az előadó inkább gyakorlati szempontból közelített, felhívva a figyelmet a változás szükségességére, hogy az istentiszteletek, prédikációk ne az elkoptatott szavak, hanem színes, mozgó, a párbeszédet és továbbgondolást kiváltó gondolatok közvetítői legyenek ünnepeinken és hétköznapijainkon egyaránt.

■ LABORCZI DÓRA

Gazdag-örökség ápolói

Mint ismeretes, a múlt év szeptembere óta működik Szombathelyen – egyházunk legfiatalabb általános iskolájaként – a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola. A magyar kultúra napja programsorozat keretében – az elődöntmény kezdemenyzését folytatva – január 18-án immár tizenkettedik alkalommal rendezték meg az oktatási intézményben a Gazdag Erzsébet vers- és mesemondó verseny óvodások és kisiskolások számára három kategóriában.

■ MENYES GYULA felvétele

Erdélyi anziksz, avagy Ábel a fővárosban

Gergely Kosza Attila arcképét ismertem meg először a Deák téri gimnázium tablóján. Azután találkoztam rajzaival – diákjainak készített karácsonyi üdvözlőlapokon, ahol Harley Davidson-os pólóban és bakancsban feszít az újszülött Jézus egyik hódolója, s most épp legutóbb, az iskola karácsonyi hangversenyének meghívóján. Nagyon szeretem Gergely Kosza Attila rajzeit: biztos kézzel vezeti a tollat, leheletnyi érzelmeket látta, és aktualizálásával sem esik a giccs – napjainkban igen fenyegető és gyakran tatóngó – csapdájába.

Mégvallo, Gergely Kosza Attiláról csak a napokban tudtam meg, hogy festő. Nem profi – abban az értelemben, hogy nem a festészetből él. Nem festészetet tanít. Annál is magasabbra helyezi a célt, többet szeretne diákjainak megmutatni: hitoktató. Római katolikus tanítványait Isten ügyéhez viszi közelebb, a kegyelmes Istent tanítja, prédikálja.

Mégvallo tehát, a művészről, vagyis a tanár úrról csak a napokban tudtam meg, hogy festő. Hogy nemcsak remek rajzaival, de festményeivel is jelen van a világban, közöl, üzen valamit mindnyájunknak...

Művészetét – amely itt egy bő tucatnyi kép által van jelen – nem tudom, nem is akarom a magyar festészet nagy tendenciáival rokonítani. Tudhat róla, hogy Erdélyben és Bukarestben tanult, s hogy képzőművészeti tanulmányait nem fejezte be. Nagybánya „romjain” is járt, hát hiszen elmondható, hogy a 20. századi magyar festészetet a nagybányaiak köpenyéből bújt elő...

A képeket szemlélve az a néző érzése: a tartalom túlmutat a formán. Tágra nyílt szemű arcai, fehér falú templomai másról is – valami megfeythetőről vagy épp megfeythetetlenről – beszélnek.

Portréiban a nagy szemű nők és férfiak, ismert és ismeretlen arcok bemutatásában a gyengéd naivitástól a szinte Van Gogh-i áthallású brutalitásig, expresszivitásig jut el. E skála két szélső pontja ta-

AZ ÁLKOTÓ ERDÉLYI ANZIKSZ CÍMŰ KÉPE

lán Assisi Szent Ferenc és a bekötött fejű férfi (ön)portréja.

Utaképein – nevezzük így – a girbe-gurba falú házak, a kusza háztetőik, a fehérre meszelt templomok, a vörös ég többet jelentenek, mint egyszerű helyszínt. Ezek az utcák a magyar festészet legjobb hagyományain állnak, s teszik időtlenné a közös múltat, s nyilván a festő saját gyökereit is.

A maszkarcú pár Farkas István kortalan, személytelen – és így behelyettesíthető – szimbolizmusával rokon. A jeruzsálemi siratóasszonyok a vörös ég alatt, a szentendrei iskolás házfalak díszletei előtt állnak, „örjögve szenvedő” pózba merevedve. A drámai kompozíció színpad merevedve. A drámai kompozíció színpad merevedve. A drámai kompozíció színpad merevedve.

Az Erdélyi anziksz sajátos kollázsát a vörös ég alatt álló, rovásírással barokk templomtoronyból, városi piactér lábas házából, gótikus és barokk épülethomlokzatokból, szász vidéki szemes háztetőből komponálta. A vásárok emléket mérlegeterpenyő, a református falvakét vaskakas őrzi. Mindezt két népmesei figura, menyecske és bajszos férfi vigyázza. A nem létező templom nem létező kapuja fölött egy korpusz körvonalai sejlenek fel – célt, értelmet, halvány reményt adva mindennek. A kép különös magánmitológiájában, személyes „szür-realitásában” – megoldatlan részletei ellenére is – emlék és mese, hit és lélek ötvöződik.

Az általam inkább ismert, rajzoló mű-

vész a – mondjuk – Jézus és az írástudók című képben mutatkozik meg. A foltok mellett a vonalak újra nagy szerephez jutnak. Az álszent módon lehunyt szemű, hamis, ironikus mosolyú írástudók, a göcsörtös kézzel tartott törvény között áll – vagy inkább lebeg – Jézus látomásos, hófehér, egyértelmű alakjában maga az evangélium. Olyan, mintha halott lenne, mégis él. Olyan, mintha ember lenne, mégis Isten. A hatalmas, vakító fehér foltban az ő igaza, az Igazság maga fogalmazódik meg... Erdély levegőjén túl, személyes emlékein túl a hit az, ami Gergely Kosza Attila művészetét táplálja.

Igen, itt él ez a mi Ábelünk a fővárosban. És egyetlen képén sem látni a Halászbástyát, a Parlamentet, de még a Dunát sem. Mindenkinél a maga „maroszentimrei temploma” – mondhatnánk a költővel.

Nem tudok szabadulni Tamási Áron számtalanszor citált mondatától: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” A művész vajon hol van otthon? A rengetegben vagy a fővárosban? És mi, akiknek alkotás helyett „csak” a szemlélődés adatot?

Kérem Önöket, mélyüljünk el Gergely Kosza Attila erdélyi anzikszében és egyetemes gondolataiban. Találjunk otthonra bennük!

■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA

Elhangzott Gergely Kosza Attila kiállításának megnyitóján, 2007. december 16-án a budapesti evangélikus templom Teremtés Galériájában. A kiállítás január végéig látogatható.

HIRDETÉS

A Károli Gáspár Református Egyetem Közép- és Kelet-európai Missziói Tanulmányi Intézetének 2007/2008. 2. félévi kurzuskínálata

1. Aktuális tanulmányok a magyar protestáns misszió történetéből
2. „Jeruzsálemről Mánuszig” – Egyetemes missziótörténet életrajzokban
3. Lelkiség és misszió

A kurzusok előadója: dr. Anne-Marie Kool, az intézet vezetője.

4. Az afrikai kereszténység megújulása: a ghánai példa (Renewal of African Christianity: the case of Ghana). Napjainkban az afrikai kereszténység hatalmas növekedésének lehetünk tanúi. Szó lesz az afrikai kereszténység történetéről, jövőjéről, a napjainkban történő ébredéséről. A kurzus intenzív modulban lesz megtartva (március 6–8.), előadásokból és filmvetítésből áll. Előadó: dr. Cephaz Omenyo, a princetoni teológia vendégprofesszora.

Más egyetemre járó hallgatókat és külső résztvevőként lelkészeket is várunk!

A jelentkezéseket legkésőbb február 6-ig várjuk a kmti@kre.hu e-mail címre. További információ ugyanitt, illetve az 1/216-2054-es telefonszámon, a 114-es és a 106-os melléken kapható. Bővebb tanegység-leírás a <http://www.kre.hu/> oldalon (Intézetek/KMTI) található.

HIRDETÉS

Pályázat igazgatói állásokra

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériumának megbízásából az oktatási osztály (1085 Budapest, Üllői út 24.), meghirdeti a *Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium* (9401 Sopron, Széchenyi tér 11.), illetve az *Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola* (3525 Miskolc, Dayka Gábor u. 4.) igazgatói állását.

Képesítési és egyéb feltételek a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvényének megfelelően: egyetemi szintű pedagógus-oklevél, legalább ötéves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat vagy evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább ötéves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat; evangélikus vallás; öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció; lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyebek a közalkalmazotti törvénynek megfelelően.

Az állás elfoglalásának ideje: 2008. július 1. A megbízás hatévi időtartamra szól.

A pályázat benyújtásának határideje az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap. A pályázat elbírálásának határideje: 2008. május 31.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, illetve szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló okirat(ok) hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást a pályázó gyűlekezeti lelkészétől (lelkész esetében az illetékes püspöktől), a konfirmáció emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztály, 1085 Budapest Üllői út 24.; Mihályi Zoltánné osztályvezető; tel.: 1/429-2035; postacím: Magyarországi Evangélikus Egyház – Országos Egyházi Iroda, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írják rá: „Igazgatói pályázat” – az intézmény megjelölésével.

HIRDETÉS

Hívogató Bizovácra

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem (EPMSZ) Délvidéki Körének egyik fontos célja, hogy a széthullott Jugoszlávia magyar értelmisége – különböző országokba tagoltsága ellenére – ismét módot találjon az együttműködésre. Ehhez kíván szerény segítséget nyújtani szabadegyetemünk. Az 1994-ben Szlovéniában, majd 2003-ban a szerbiai Vajdaságban lezajlott konferenciánk után most első ízben tartunk akadémiai napokat Horvátországban, az *Eszék melletti Bizovác*-on. A 2008. április 27-től május 3-ig megrendezendő konferencia résztvevői megismerkedhetnek az ottani magyarok történetével, illetve mai helyzetével a tragikus polgárháború következményein túllépő, új, fejlődő Horvátországban.

Tanácskozásunk fő témája azonban a jövő lesz, pontosabban a magyarság jövője. Azt vizsgáljuk, hogy a jelenlegi világhelyzet és az Európai Unió milyen esélyeket biztosít vagy biztosíthat a mi jövőnk számára, amelyről merészen azt állítjuk, hogy azé lesz, aki „megműveli”. Vajon képesek vagyunk-e arra, hogy – *Kölcsey* szellemében – a jövő mesterei lehessünk?

Az előadások, pódiumvita, beszélgetések, igemagyarázatok és a kulturális műsor mellett elegendő időt szentelünk a magyarok által is lakott vidék megismerésére. Ellátogatunk a régió fővárosába, Eszékre, megismerkedünk a nevezetes várossal és a Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központtal. Egész napos körút vezet a Drávaszögbe és Szlavónia két ősi, sajátos nyelvjárású magyar falvába.

Drávaszögnek nevezzük azt a Duna és a Dráva közötti területet, ahol a honfoglalás óta élnek magyarok; hajdan a történelmi Baranya vármegyéhez tartozott, ma a Horvát Köztársaság része. Itt él a horvátországi magyarság egyharmada homogén nyelvi környezetben. A másik kétharmad az ország egyéb területein szórványokban található.

A Duna közeli részeken lévő enyhe dombokon már a rómaiak gazdag szőlő-kultúrát honosítottak meg, s ez a hagyomány azóta sem szakadt meg. A terület déli részén, a síkságon gabonát termesztettek. A folyók kiöntéseiben, a sok tóban intenzív halászat folyt emberemlékezet óta.

Amennyire gazdagon megáldott a vidék természeti javakkal, múltja is annyira nevezetes. A magyar egyház- és művelődéstörténet számos rangos fejezetét ezen a vidéken kezdték írni. Érdemes lapozni bennük és megismerni azokat az embereket, akik évszázadok óta ebben a széljárta térségben őrzik magyarságukat, hitüket és múltjuk emlékeit.

Az áldozócsütörtöki istentisztelet helyszínéül a restaurálás alatt álló herceg-szöllői református templomot választottuk. A hely jelentős szerepet játszott a református egyház történetében: a mintegy 430 éve kinyomtatott *herceg-szöllői kánonokról* előadást fogunk hallani.

A Bizovác határában épült fürdőszálló kényelmes, együttes elhelyezést tesz lehetővé minden résztvevő számára. A programot úgy állítottuk össze, hogy a délutánok többségén az uszoda, a termálfürdő, a szaunák és az élményfürdő élvezésére is maradjon idő.

Érdeklődni, jelentkezni március 15-ig lehet *Deák Péternél* (Bellerivestr. 59, CH8008 Zürich; tel.: +41 (0)44 383 85 37; e-mail: peter.deak@zh.ref.ch).

Az EPMSZ programbizottsága

„Felségeknél

Micsik Béla a vajdasági Törökbecseről érkezett Balatonszárszóra, hogy péntek este „élete fűszeréről”, a népzénéről, ezen belül is elsősorban a magyar citeráról beszéljen a találkozói résztvevőinek. A *Népművészet ifjú mestere*, valamint a *magyar kultúra apródja* címmel is kitüntetett népzene-színház játszott citerán, tamburán és tekerőlanton, illetve rövid betekintést engedett a délvidéki magyarok életébe. Mint elmondta, az ő „ütőkártyájuk” odakint a hagyomány. Az eredetileg finomműszeres végzettségű férfi egyébként a hangszerkészítés mellett méhészkedéssel foglalkozik, és a helyi Szent Klára római katolikus egyházközség kántori szolgálatát is ellátja.

Micsik Béla és felesége szombat délután külön a gyerekeknek is tartott bemutatót. A kézműves-foglalkozás keretében néhány népi hangszer elkészítésére tanították meg őket, illetve gyöngyöt is fűztek.

„Fűjnek a fellegek Somogy megye felől...” – így kezdődik a találkozói mottójául választott sort is tartalmazó népdal, amelyet – néhány másik somogyi énekkel együtt – Dóra Arontól (fúvolya), Juhász Rékától (ének) és Bese Botondtól (duda) tanulhattak meg szombat délelőtt a résztvevők. Botond a magyar duda felépítését is bemutatta, majd szó esett a hangszer hiteleti vonatkozásáról is: amíg a somogyi templomokat nem szerelték fel orgonával, addig a nagy ünnepekkor, amikor a pásztorok is bementek a templomba, dudaszóval kísérték egyes énekeket. A karádi kántor a mai napig orgonál olyan dallamot, amelyet eredetileg egykor az állatbőről készült népi hangszeren játszottak.

Délután, valamint az esti tánccházban Réka – immár ütőgardonnal a kezében – és Áron gyimesi dallamokat is játszott a közönséggel.

„Az egyházaknak évszázadokig a közművelődésben is szerepük volt: egyrészt konkrét útmutatást adtak a mindennapi élethez, másrészt közösséget teremtettek. Ma ez sokszor hiányzik” – fogalmazta meg kritikáját szombat délelőtt *Sándor Ildikó* néprajzkutató. A *Hagyományok Háza* folklórosztályának vezetője a *Népművelődés szerepe az evangélikus egyházban* című előadásában többek között arra figyelmeztette a résztvevőket, hogy milyen nagy a felelősségük a (nép)szókások megőrzésében. A Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség tagjaként néhány példát is mondott arra, hogy saját, német és tót gyökerekkel is rendelkező gyülekezetében hogyan próbálják életben tartani a tradíciókat.

sorsunk... ”

Szöveg: VITÁLIS JUDIT
Fotó: BODA ZSUZSA

Összetett műsorral készültek a hévízgyörki asszonykórus tagjai. Szombat délelőtt előbb egy Galga menti népdalcsokorral örvendtették meg a találkozó résztvevőit, majd özv. Tóth Gáborné, Juci néni kommentárjai kíséretében a helyi népviselet jellegzetességeivel ismertették meg őket. Az egyházi ünnepekhez kapcsolódó viseleteken kívül a menyasszony, a menyecske, az örömanya és a nyoszolyóasszony ruháját is bemutatták. (A kórusnak evangélikus tagjai is vannak, „például” a képen balról a hatodikként látható Lindákné János Zsuzsanna lelkész.)

„Stílusosan”, pásztorbottal a kezében tartotta meg szombat délután vetített képes beszámolóját Bakay Péter, aki a békéscsabai evangélikus gimnázium hit-tanári állását feladva közel egy évet töltött a gyimesi pásztorok között. 2003 őszétől 2004 nyaráig tartó kinttartózkodása alatt közvetlen közelről „tanulmányozhatta” a történelmi Magyarország ezeréves határánál élők életét. Miután felidézte élményeit, nagy örömmel adta hírül, hogy *Vajon miért beszélt nekem anyi sok mindent nagyapó?* címmel tavaly ősszel nyomtatásban megjelent Tankó Mónus Berta kézzel írt naplója, amelyet a csángó pásztor nő maga ajándékozott az előadónak.

Újraénekelte moldvai csángó népzene – így jellemzik saját zenéjüket a Mentés Másként trió tagjai, akik szombat este adtak koncertet. Ivánovics Tünde énekhangjával, Fábri Géza koboz-, Lipták Dániel pedig hegedűjátékával örvendeztette meg az egybegyűlteket – nemcsak a bemutató alatt (amelyen egy saját gyűjtésű népdalt is tanítottak), de az esti táncban is.

A találkozó visszatérő vendége volt Badin Ádám. A Rozsnyón élő palóc mesemondó már tavaly is elkápráztatta hallgatóságát, és ezúttal is sok vidám percet szerzett mind a felnőtteknek, mind a gyermekeknek. A legkisebbeknek ugyanis külön is mesélt. A saját nagypapájától tanult történetek közül a Szerencsés János kalandjairól szólót játszotta-játszatta el velük. Képünkön János épp a sárkánnyal hadakozik.

Menyasszonyok vitrinben

▶ **Oplecko és sata – akár egy televíziós vetélkedőben is elhangozhatna feladványként, hogy mit jelentenek ezek a szavak. Szlovák gyökerű honfitársaink közül bizonyára sokan tudnák a helyes megfejtést: ruhadarabokról van szó. A csömöri Tihanyi Ferencné „díszszobájában” megismerkedhettem néhány „viselőjükkkel” is. Mária – aki több mint tíz éven át, látása megromlásáig hűséges olvasója volt lapunknak – nyugdíjasként a helyi evangélikus szlovákok által egykor viselt menyasszonyi ruhák valóság-hű, kicsinyített mását készítette el és adta rá – babákra.**

– Tulajdonképpen éppen jókor beszélgetünk, mert az ősztlől az adventig tartó időszak mellett a farsang ideje volt régen a lakodalmak „főidénye” – kezdi Mária a hagyományok felidézését. – Faluhelyen elsősorban a mezőgazdasági munkák befolyásolták az emberek életét, így az esküvők időpontját is. Az újbor, az őszidőre már jó súlyban lévő disznó, a szárnyasok nélküli elképzelhetetlen volt a lakodalom. És persze az is fontos szempont volt, hogy az emberek jobban ráértek, miután befejeződtek a betakarítási munkák. Mivel vasárnap mindenki templomba ment, a lakodalmak legtöbbször hétköznap voltak. Ez aztán akkor kezdett megváltozni, amikor egyre többen a szomszédos fővárosba mentek dolgozni Csömörről.

– Milyen ruhadarabok alkotják a babákon jól látható menyasszonyi viseletet?

– Csömör lakosságának mindig is jelentős részét tették ki a Felvidékről származó tótok, azaz szlovákok, akik között katolikusok és evangélikusok egyaránt voltak. Volt-e valami különbség a két felekezethez tartozó menyasszonyok ruhái között?

– A katolikusok nem viseltek nyakrakendőt, csak blúz volt rajtuk. Náluk a zöld és a barna nemcsak az ünnepi viselet színe volt, hanem a menyasszonyok ruháira is főleg ez volt jellemző. Az evangélikusoknál a türkizkék, a rózsaszín, a lila volt gyakori.

– És a fehér?

– Az a negyvenes, ötvenes években kezdett divatba jönni, de akkor is megmaradt díszítőszínek a kék.

– Ön nemcsak a csömöri evangélikus gyülekezet oszlopos tagja, hanem a két éve megalakult helyi szlovák önkormányzat képviselője is. Úgy tudom, e funkciójában sokat segített a hagyományok felélesztésében és ápolásában...

– Felmenőim is népviseletben jártak, én a mai napig azt hordom. A tót a másik anyanyelvem, hiszen otthon mi csak tótul beszélünk. A szlovák önkormányzat arra kért, segítsék a ruhák összeállításában a hagyományörző csoport fellépései előtt, hogy a viselet is hiteles legyen. Igyekeztem minden tőlem telhető megtenni. Ekkor támadt az a gondolatom, hogy elkészítem a ruhákat kisebb méretben is.

– Nem lehetett egyszerű feladat... Hogyan zajlott a „menyasszonyöltötés”?

– Romániából hoztam babákat; a menyasszonyi koszorúkat az a nyolcvankilenc éves Kovács Jenőné készítette, aki még annak idején az én menyasszonyi koszorúmat is. A szoknyákhoz az egykori esküvői szoknyámat bontottam szét, és azt szabtam a babák mére-

– A hímzett oplecko, azaz ing felett viselték a pruszlikot, vagyis a mellényt. Erre kötötték rá a rojtokkal díszített, hímzett nyakrakendőt. Az öt-hat ráncolt és kikeményített alszoknyára vetették fel a színes cérnával hímzett virágmintás felszoknyát, erre pedig a szalaggal díszített sata, vagyis kötényt. A fejre nem fátyol került, hanem menyasszonyi koszorú, amelyet gyöngyök, apró tükrök, ezüstsálak és hátul lelógó fátyol- és szalagszíkok díszítettek.

tére. Előrajzoltam az ingek és a mellények mintáit, majd a hímzés után kiszabtam és összevarrtam őket. A ráncolás és a kikeményítés után már csak rájuk kellett adni. Amellett, hogy nyugdíjasként ráérek ezzel bibelődni, az volt a célom, hogy a gyerekeimnek és az unokáimnak maradjon egy kis szelet abból a csömöri tót evangélikus kultúrából, amely számukra is a gyökereket jelenti.

■ BODA ZSUZSA

Szárszói kalácskóstoló

A hévízgyörki asszonykórus viseletbemutatója után a menyasszonynak felöltöztetett fiatal lány lakodalmi süteményekkel – köztük erre az alkalomra sült menyasszonyi kaláccsal – kínálta a második evangélikus népzenei találkozó résztvevőit.

Ittész János püspök támogatja a Liga népszavazási kezdeményezését

Ittész János, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke múlt csütörtökön Gaskó Istvánnal, a Liga Szakszervezetek elnökével találkozott, és egyetértettek abban, hogy „az egészségbiztosítás jelenleg folyó átalakítása nem támogatható” – tájékoztat a Liga a Magyar Távirati Irodát.

Ittész János püspök a január 31-ei országos presbitériumi ülésen javasolja majd, hogy vitassák meg, miként járulhatnak hozzá a Liga Szakszervezetek által az egészségbiztosítás részleges magánosítása ellen kezdeményezett népszavazás sikeréhez – tartalmazza a közlemény.

Az MTI megkeresésére a hírt Ittész János megerősítette, de további részleteket nem közölt. Mint mondta: erről akkor lesz érdemes beszélni, ha a presbitérium döntést hoz az ügyben.

► MTI

HIRDETÉS

Életre szóló kapcsolat

Előadások a házasság hete keretében a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (Budapest XI., Magyar tudósok körútja 3.; a Petőfi híd budai hídfőjének közelében) 18 órai kezdettel. Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.

- Február 11.: Mi végre házasodunk?
- Február 12.: Mire jó a „papír” és a szertartás?
- Február 13.: Párkapcsolati önismeret: képes vagyok-e tartós és elkötelezett kapcsolatra?

HIRDETÉS

Kapcsolatépítési kalauz együtt járónak és házásoknak

Előadás-sorozat indul 2008 tavaszán hétfő esténként 18 órakor a Ráday Kollégium dísztermében (Budapest IX., Ráday u. 28.). Előadó: dr. Pálhegyi Ferenc.

- Február 18.: Viharálló párkapcsolatot szeretnék
- Február 25.: Életközegünk a kapcsolat I. – „Szeretném, hogyha szeretnének / S lennék valakié...” (Ady Endre)
- Március 3.: Életközegünk a kapcsolat II. – „...himmél / abban, ki bízza benned.” (József Attila)
- Március 10.: Rejtőzködés és feltárulkozás
- Március 17.: A kommunikáció rejtelmek I. – Hány füle van az embernek?
- Március 31.: A kommunikáció rejtelmek II. – A szeretetközlés öt nyelve
- Április 7.: Az elkötelezettség ára

HIRDETÉS

A TAVALYI NAGY ÉRDEKLŐDÉSRE TEKINTETTEL IDÉN IS!

II. evangélikus borfesztivál

Révfülöp, Ordás Lajos Evangélikus Oktatási Központ

Borfesztivál, -verseny és szakmai nap lesz február 22. és 24. között Révfülöpon, amelyre nagy szeretettel hívunk minden érdeklődő evangélikus borosgazdát. A versenyre csak palackozott borokat lehet hozni. Igényes, független zsűri jelenlétével, országos borverseny szint. Az előadásokat országos híru szakemberek tartják.

PROGRAM

- Péntek: érkezés; borleadás 17 óráig a fajta és az évszám megjelölésével; besorolás; szakmai előadás; fórum; beszélgetés pohárral a kézben.
- Szombat: 9-től 12 óráig borbírálat a gazdák jelenlétében, szakzsűri és társadalmi zsűri közreműködésével; ebéd; előadás; eredményhirdetés; nyílt bemutató; vacsora.
- Vasárnap: értékelés, jövőtervezés; közös istentisztelet.

Jelentkezni lehet az oktatási központ címén: 8253 Révfülöp, Füredi út 1.; e-mailben: revfulop@lutheran.hu; telefonon: 20/770-3829. A jelentkezések beérkezéseinek határideje: február 12. Részvételi díj teljes ellátással: 10 500 Ft.

HIRDETÉS

Felvétel

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2008/2009-es tanévre olyan, jelenleg 4., illetve 8. osztályos keresztyény – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani. Jelentkezési lapok a budapesti és a Pest megyei evangélikus lelkészi hivatalokban, valamint iskolánkban szerezhető be, illetve letölthetők az iskola honlapjáról is (<http://www.deg.sunline.hu/>). A jelentkezés határideje február 15. Kérjük, a jelentkezési lapokat a gimnázium címére küldjék el vagy személyesen adják le az iskolatitkárnak! Címünk: 1052 Budapest, Sütő u. 1.

HIRDETÉS

Pályázat

A Soproni Evangélikus Egyházközség presbitériuma pályázatot ír ki a Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola igazgatói állására.

Feltételek: jelölt lehet, aki evangélikus vallású pedagógus, konfirmált, az egyházközségi tagság feltételeinek legalább öt éve megfelel, egyházának hűséges tagja, legalább öt éves pedagógusi, illetőleg felsőoktatási intézményben oktatói munkakörben szerzett gyakorlattal rendelkezik, és a képesítése megfelel az általános iskolában, a szaktárgyában a legmagasabb évfolyamra előírt képesítési feltételeknek, vagy legalább öt éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói (hitoktatói) gyakorlattal rendelkező evangélikus lelkész.

Az igazgatói megbízás hat tanévre szól. Az iskola igazgatója a Soproni Evangélikus Egyházközség presbitériumának hivatalból tagja.

Jövedelem: a közalkalmazotti bértábla szerint.

Munkába állás időpontja: 2008. augusztus 1.

A pályázatnak tartalmaznia kell a szakmai önéletrajzot, a szakmai programot, a vezetői programot és a helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzeléseket.

A pályázathoz csatolni kell a legmagasabb szakmai végzettséget igazoló okirat másolatát, erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást.

Pályázat beküldési határideje: az Oktatási Közlönyben való megjelenéstől számított harminc nap.

A pályázatot a következő címre kell beküldeni: Soproni Evangélikus Egyházközség, 9400 Sopron, Bunker János Rajnárd köz 2.

LK & GyLK

DÜRER-ILLUSZTRÁCIÓ A GYÜLEKEZETI LITURGIKUS KÖNYVBŐL

Közel tízéves munka érkezett fontos állomásához azzal, hogy január 3-án hivatalosan is bemutatják az *Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyvet* (LK), valamint a *Gyülekezeti liturgikus könyvet* (GyLK). A két kötetet Ittész János elnök-püspök tárta a nyilvánosság elé, szakmai ismertetésükre *Hafenscher Károly* és *Bence Gábor* vállalkozott.

Tíz év hosszú idő, és talán ezért is lehetetlen elfogulatlanul, objektíven írni a liturgikus könyvekről. Sokat hallottunk róluk, talán már ki is próbáltuk őket, de egészen bizonyos, hogy beszélgetéseinkben többször szóba kerültek. Valószínűleg kevesen vannak, akiknek mindezek ellenére változott volna a véleményük az első benyomáshoz képest. De ez már nem a liturgiáról szól, hanem inkább rólunk. Első benyomásaink jelentőségéről... Talán nem is csak rólunk szólnak a vélemények, hanem arról a társadalmi környezetről, amelyben élünk.

Az elmúlt években többször eszembe jutott, hogy ha az Agendaszerkesztő és Liturgiai Bizottság 1997-ben tudta volna, hogy tíz évvel később milyen társadalmi bizonytalanságok közepette fogunk élni, vajon erre az időpontra időzítette volna-e a könyvek megjelentetését.

Sajnos a legtöbben tapasztaljuk, hogy e világi perspektívánk szűkülőben van. Egyre több bizonytalanság vesz bennünket körül. Nemcsak a jövőnk kétséges, hanem azok az alapok is bizonytalanná váltak, amelyek a múltban tettünk le a jövőnk érdekében. Akár tetszik, akár nem, a változatlanság – értsd: a régi istentiszteleti rend jól begyakorolt elemeinek használata – bizonyoságot és fontos kapacitást nyújt gyülekezeti tagjaink számára.

Tíz évvel ezelőtt többen azt gondolták, hogy a liturgikus megújulásnak egészen más irányt kellene vennie. Valószínűleg tartom, hogy ez az egészen más irány is a régi és az új, a változatlan és a változó feszültségbe került volna. Ezért tartom jó döntésnek, hogy az *Evangélikus istentisztelet – Liturgikus könyv* három istentiszteleti rend is bekerült a Pröhle-, illetve a Raffay-féle *Agendából*. Így a lelkészeknek lehetőségük van mérlegelni, hogy az adott közösségben mikor látják elkerültnek az időt arra, hogy megismertessék a bizottság tízéves munkájának gazdag termését. Ehhez elegendő akár csak egyszer is alaposan átnézni a *Liturgikus könyvet* és a gyülekezeti tagok számára készült *Gyülekezeti liturgikus könyvet*.

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközségben az elmúlt két évben fokozatosan ismertettük meg híveinkkel az új istentiszteleti rendet. Tanulságos

időszak volt ez az egész közösség számára. Sokszor csak utólag értettük meg a hívekben megmutatózó érdeklődését vagy éppen a harcos indulatokat.

Egyszer kíváncsiságból – annak reményében, hogy betekintést nyerhetek az akkori vitákba – fellapoztam a *Lelkipásztor* című lelkészi szakfolyóirat azon számait, amelyek az előző *Agenda* kiadása körül jelentek meg. Meglepődve tapasztaltam, hogy – a folyóiratokat gyorsan átlapozva – egyetlen tanulmányt vagy cikket sem találtam, amely segítségemre lehetett volna. Azóta az egyház Urától kapott lehetőségnek tekintem – még ha sokszor fáradtságos is – a mostani időszakot, amikor nyíltan beszélhetünk és vitákozhatunk az istentiszteleti rendjeinkkel kapcsolatos kérdésekről. Ezért remélem, hogy a közel tízéves munka tényleg csak az egyik fontos állomásához érkezett.

■ JOÓB MÁTÉ

Laikus töprengések az új liturgikus könyvekről

Nem tudok úgy írni a *Liturgikus könyvről* és a *Gyülekezeti liturgikus könyvről*, hogy előtte ne beszéljek röviden a velük kapcsolatos személyes élményeimről. Szerencsére lehetőségem volt az elmúlt másfél évben gyülekezeti tagként nyomon követni a könyvek előkészítő munkálatait. Ezt minden nehézség ellenére is nagyon áldásos időszaknak érzem. Többek között azért, mert többször is lehetőség és apropó adódott arra, hogy formális és nem formális keretek között kicseréljük egymással gondolatainkat nagyon fontos és nagyon nehéz kérdésekről – mint például hogy milyen egyházban érezzük jól magunkat, mit gondolunk a hagyományainkról, a lutheranizmusról, és így tovább.

Nekem különösen is gyümölcsözőnek bizonyultak ezek a beszélgetések, mert gyerekkorom óta foglalkoztatott a kérdés: hogyan válhat számomra életet megtartó erővé az istentisztelet? Családi és baráti kapcsolataim úgy hozták, hogy más felekezetek többfajta istentiszteleti rendjével is megismerkedhettem. És ha visszagondolok rájuk, látom, hogy ezeken az alkalmakon keresztül mennyi értékes tapasztalattal gazdagodtam. A liturgikus szövegek vagy a vissza-visszatérő dallamok észrevétlenül szívódtak fel bennem, és amikor boldog vagy éppen zaklatott vagyok, a mai napig önkéntelenül is felidéződnek a gondolataimban. Ezért mindig örömteli az evangélikus liturgiában az ezekre való rácsodálkozás.

Az istentisztelet felépítését akkor kezdtem el tudatosan figyelni, amikor gyülekezetünk egyik lelkésze egyszer megkérdezte: „Tudjátok, mi történik valójában akkor, amikor a *Sanctus* énekeljük?” A válasz, hogy ekkor tulajdonképpen a mennyei karok dicsőítő énekébe kapcsolódik be az egyház, mely által vasárnapról vasárnapra megvalósul az egyetemes egyház egysége, melyen elgondolkoztattott. És a kedves liturgikus énekversek teljesen új színben tűntek fel, miközben fokozatosan bontakozott ki előttem az istentisztelet íve, mely alatt végigjárható az út, melyen a bűnös ember végül megtisztulva elérkezik az Istennel való tökéletes közösséghez.

Az „Irgalmazz, Úristen, immáron én-nékem...” kezdetű énekben (ÉÉ 77) már nem az énekeskönyvből fölé írt bűnvalási funkciót látam, hanem felfedeztem benne a *Luther* is olyannyira jellemző gondolatot: Isten felsége előtt az ember semmi; nincs, és nem is lehet érdeme, de épp ebben rejlik a felszabadultság is. Hiszen Isten irgalma végtelen és ingyenes, amit különösen érzékletesen szemléltet a *Kyrie* mélysége és az azt követő *Gloria* magassága közötti különbség.

A *Liturgikus könyv* számos jó tulajdonsága közül a legszerethetőbbnek azt a törekvését érzem, hogy az istentiszteleti rendeknek minél gazdagabb tárházát nyújtja, lehetőséget adva a gyülekezeti igények szerinti választásra. Egrészt az egyházi év egy-egy szakaszában használt liturgikus énekverseknek is két, különböző zenei háttérű változatát kínálja. Másrészt az alkalmi és réteg-istentiszteletek rendjeinek közlésével szintén segíti a közösségi élet színesebbé és személyesebbé tételét. A gyülekezetépítés szempontjából nagyon fontosnak gondolom, hogy a gazdagon megírt általános könyörgő imádságok arra készítik a lelkészeket, hogy egy-egy imádságolvasáson keresztül a gyülekezeti tagokat is bevonják a szolgálattevők sorába. Számomra az is izgalmas kérdés, hogy vajon a *Pax* visszahelyezése mennyire fogja kifejezésre juttatni a gyülekezet tagjainak mint békességet keresőknek az összetartozását és az egyházzal való közösséget.

Amikor kézbe vettem *Liturgikus könyv*vel szoros kapcsolatban álló *Gyülekezeti liturgikus könyvet*, először a benne szereplő képek ragadták meg a figyelmemet. Ezek nem pusztán illusztrációk, hanem önmagukban képként megjelenített énekek vagy imádságok. A kötetnek természetesen elsőrendű célja megkönnyíteni a gyülekezetnek az istentiszteleti ünneplésre való bekapcsolódását. Ennek érdekében először részletesen, de nem terjengősen és igen világosan mutatja be az istentiszteleti rend felépítését, a tételeknek az egymáshoz és az egész liturgiához való viszonyát. Ezután a különböző jellegű istentiszteletek menet-

nek ismertetése következik. A leírásokon látszik, hogy hosszú próbafolyamat áll mögöttük, mert gyorsan tanulhatóak, így a gyülekezeti tagok mentesülnek a „nem tudom, mi fog következni” szorongásától, és zavartalanul jelen tudnak lenni az alkalmakon.

Különösen nagy érénynek érzem, hogy a két kötet lehetséges liturgikus kereteket nyújt mind a közösségi, mind az egyéni hitélet gyakorlásához. Főleg az egyéni vagy kis közösségben tartott áhitatokhoz adnak hasznos segítséget a kötet végén szereplő táblázatok, melyekből egy nem képzett liturgus is kiválaszthatja az ünnepnap zsolttárát és gradualját. Ezekkívül magyarázatot kap a zsolttározás helyes módjáról is. Igen, a zsolttározásról is megírt egy külön fejezetben – ősi egyházi himnuszok mellett – helyet kaptak a bibliai psalmusok recitált vagy parafrázis változatai is.

A változatosság nagyon fontos tulajdonsága a *Gyülekezeti liturgikus könyvnek* is, mely igyekszik bemutatni és megszeretettetni az egyház ősi énekkincsének teljeségét. Ez nemcsak azt jelenti, hogy *Szeneci Molnár Albert* zsolttárát megfő egy oldalon egy gregorián dallammal, hanem az ötödik fejezetben néhány elfeledett régi magyar éneket és újabb, németből való korálfordítást is közöl, hogy használatukkal is színesebbé válhassanak istentiszteleti alkalmaink.

A könyv szerkesztői mindezek mellett gondot fordítottak arra is, hogy függeléként, kivonatos formában mindenki számára könnyen elérhetővé tegyék az *Ágostai hitvallás* szövegét, ezzel is hitet téve évszázados értékeink megismerésének és megőrzésének fontosságát mellett.

A fentebb emlegetett miatt a *Liturgikus könyv* és a *Gyülekezeti liturgikus könyv* legfőbb érdemének a sokszínűséget és a nyitottságot tartom, hiszen ez szimbolizálja gyülekezezeinket és egyházunkat is: sokan és sokféleké vagyunk, de mindenki és minden közösség megtalálhatja benne a hozzá legközelebb álló formát, hangot, hogy különbözőségeink ellenére is együtt tudjuk szolgálni Istent e földi életben.

■ VENÁSCH ESZTER

Kereső ember

Számtalan temetésen ültem a lelkes mellett mint a nagy gyülekezet főorgonistája-kántora. Nem én prédikáltam, csak az éneket vezettem. Nagyon tanulságos és hasznos volt a beszédek hallgatása, főleg az, ahogy a lelkész jellemezte az elhunytat. Jó apa volt, becsületes iparos... Egy méltatásban ezt hallottam: „Kereső ember volt.” Erre különösen is felfigyeltem. Gondolkozni kezdtem. Mit is jelent, hogy kereső ember volt?

Kereste Istent. Érezte, hogy hiányzik valami az életéből. Nyugtalan volt. Lehet, hogy nem volt anyagi gondja. Talán beteg sem volt. Talán a családja is szerette. Munkájában sikeres volt. De valami hiányzott.

Tudta, hogy valakinek számadással tartozik. Félté Istent! Talán nem volt mindig ott a templomban. Zárkózott,

szűkszavú ember volt. Talán nem is tartották vallásosnak...

Kereső ember. A Biblia nagyon fontosnak tartja ezt. Isten nem személyválogató. Minden nemzetségből kedves neki, aki féli őt... (ApCsel 10,34-35)

A kereső ember nyugtalan. Nikodémus is az volt. Nem tudott aludni – nem tudta kivárni a reggelt –; talán ezért is ment éjszaka Jézushoz.

A kereső ember soha nem reménytelen eset. Azért nem, mert hiányzete van. Nem önelégült. Nincs megelégedve önmagával. Keres, mert szorongatja valami. Egy teher, amely benne van – szorongatják, utolérték bűnei.

Igen, a kereső embert valójában ez gyöttri. Nem a világgal, nem is más emberekkel van baja. Hanem önmagával. Meghasonlott ember.

Tudunk-e valami biztatót mondani a keresőnek?

Mi nem, de a Biblia igen. Csupa biztatás, drága ígéret. Sorakoztassunk fel néhányat! „...keressetek, és találtok, zöregessetek, és megnyitvatok nektek.” (Mt 7,7) „Szeretem azokat, akik engem szeretnek, megtalálnak engem, akik keresnek” – olvassuk a Példebészek könyvében (8,17).

Isten figyeljen a kereső emberre, és észreveszi. Az Atya már akkor kiáll a kapuba, mikor tékozló fia még távol van...

A kereső még távol van Istentől. De ez fáj neki. Hiányzik neki Isten.

Vegyük észre magunk körül a kereső embereket! Ne csak sóhajtozzunk a hitetlen, közönyös világ miatt... Lássunk Jézus szemével, aki mindig a kereső embert látja meg!

■ GÁNC S ALADÁR

Szorgalom

Nem volna csodálatos egyik pillanatról a másikra meggazdagodni? El tudod képzelni, hogy milyen szabad lehetnél? A gyors meggazdagodás vágya mindannyiunkban fel-felbukkan. A lottó sokféle talán a legnépszerűbb szerencsejáték. Emellett azonban az emberek sok más szerencsejátéknak is hódolnak, reménykedve abban, hogy ha nyernek, a feltett összeg megsokszorozódik. (Ez a „ha” talán a legcsábítóbb kétbetűs szócska a világon!)

Ma már a világhálón és e-mailen keresztül is lehet hódolni a munkamentes pénzkeresés szenvedélyének. Honlapok csalogatnak, hogy jász velük, és ajánlanak hatalmas összegeket, „ha” nyersz. Velem is többször előfordult, hogy e-mailen keresztül próbáltak bevonni valamilyen játékba vagy vetélkedőbe. Legutóbb például arra kértek, hogy küldjek egy kisebb összeget a mellékelt listán szereplő nevek közül a legfelső néhányra, és azt ígérték cserébe, hogy pár héten belül én is a lista élére kerülhetek, és a sokszorosítást kaphatom vissza a befizetettnek.

Hát igen, a hirtelen meggazdagodás gondolata csábító. A tapasztalat azonban az, hogy egy másik, évszázadok óta alkalmazott módszer sokkal jobban

működik. Tudod, mi ez? A szorgalom és a kemény munka.

Egy pillanat! Nem a gyors meggazdagodás módjáról beszélünk? Kemény munkával pedig csak hosszú idő alatt lehet célt érni. Ez tényleg így van, de van egy régi mondás, mely óvatosságra int: „A könnyen jött pénz könnyen megy.” Ha a pénz minden erőfeszítés nélkül áll a házhoz, akkor ugyanolyan könnyen fog távozni is.

Kedvenc bibliai könyvem, a Példebészek könyve, mely rengeteg üzleti alapismeretet tartalmaz, többször foglalkozik ezzel a témával is. Nézzünk most meg néhány belőle származó alapelvet!

Munkád során tartsd szem előtt a jövőt! Nagyon gyakran csak a mára koncentrálnak, és figyelmen kívül hagyják a jövőt. Kicsit felelőtlenül talán úgy gondolkodunk, hogy majd csak lesz valahogy. Pedig a természet világából is hozhatunk egy jól ismert példát arra, hogy butaság így gondolkodni. „Eredj a hangyához, te rest, figyeld, hogy mit tesz, és okulj! Bár nincs vezére, előjárója vagy uralkodója, mégis biztosítja a kenyereit nyáron, begyűjti eledelét aratáskor.” (Péld 6,6-8)

A lustaság szegénységhez vezet. A pénz nem fán terem, hanem a munka „mel-

lékterméke”. „Médig fekszel, te rest, mikor hagyod abba az alvást? Még egy kis alvás, egy kis szunyadás, összetett kézzel fekvés: így tör rád a szegénység, mint útonálló, és a szűkölködés, mint egy fegyveres ember.” (6,9-11)

A szorgalomnak anyagi gyarapodás az eredménye. Ha igyekezzünk használni képességeinket és tapasztalatainkat, akkor ennek előbb-utóbb meglesz a gyümölcse. „Aki lustán dolgozik, elszegényedik, de a szorgalmas munka meggazdagítja.” (10,4)

A sok beszédnek a munka fizeti meg az árát. Dolgoztál már olyasvalakivel, aki szinte megállás nélkül a terveiről beszélt, de soha semmit sem tett megvalósulásukért? Általában ugyanezek az emberek szokták elpanaszolni, hogy milyen sok dolog hiányzik az életükből. „Minden munkának megvan a maga haszna, de akinek csak a szája jár, az inségre jut.” (14,23)

Ki mint vet, úgy arat. Ha kellő gondossággal látsz neki egy feladatnak – nem sajnálva az előkészülethez szükséges időt és energiát –, akkor minden biztonnal reménykedhetsz a kedvező eredményben. „Nem szánt ősszel a rest, de ha majd aratni akar, nem lesz mit.” (20,4)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: MondayManna

A Biblia mint GPS

Egy családi áhítat alkalmával fiunk mondta el az alábbi történetet. Üzleti útja alkalmával – az Egyesült Államokban – lehetősége volt rá, hogy váratlanul meglátogassa testvérét, aki körülbelül ótórányi autóra lakott szálláshelytől. A bérelt autóhoz navigációs rendszer (GPS) is tartozott, amelybe beprogramozta úti célját, majd elindult a gyönyörű hegyekkel és erdőkkel körülvett kisvárosba.

Már három órája vezetett egy hatalmas nemzeti park területén, amikor észrevette, hogy elfogyott az üzemanyag az autó tankjából. Az

úton nemhogy benzinkúttal, de egy lélekkel sem találkozott a több száz mérföld alatt. Rádadásul az aszfaltút véget ért, és csak egy keskeny földút vezetett tovább. A GPS mégis arra irányította. Akkor végigfutott az agyában, hogy nincs értelme visszafordulni, de az utat folytatni is értelmetlennek tűnt. A telefonja nem működött. Ekkor rövid időre kétségbeesés és félelem kerítette hatalmába, majd imádkozni kezdett, rábízta magát Istenre, és továbbhajtott a földúton.

Talán kétszáz métert haladt, amikor az út véget ért, és az autó jelezte, hogy megérkezett.

Célba ért. Alig hitt a szemének, amikor megpillantotta testvérének a házat néhány méterre a kocsiól. Ha néhány perccel korábban megtorpan, és feladja hitét, másfelé hajt, talán az életébe került volna.

Amikor ezt az esetet döbbenet végighallgattam, megértettem, mi a lényege ennek a csodálatos kis szerkesztetnek. Elvezet a célba. Csak rá kell bízni magunkat.

Az életünk GPS-e a Biblia. Elvezet minket Istenhez.

■ KOVÁCS ZOLTÁNNÉ, LUJZI

Melyik a legkedveltebb igeszakasz?

Egy internetes szakember a legnépszerűbb bibliai igéket kereste

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16) „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennel volt, és Isten volt az Ige.” (Jn 1,1) „Jézus így válaszolt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.” (Jn 14,6)

Egy 37 millió lekérdezésből álló internetes vizsgálat eredményei alapján a Biblia fenti igeverseit idézik a leggyakrabban. A felmérését végző Peter Chapman számítógépes szakember nemcsak a Szentírás legnépszerűbb igéinek, fejezeteinek és könyveinek a listáját állította össze, hanem egy internetes szolgáltatást is kifejlesztett (<http://www.topverses.com>). Ennek lényege, hogy a Biblia

szövegében szereplő egyes kulcsszavakat keresőkefezőként beírva nemcsak azokat az igehelyeket kapjuk meg, amelyekben a kérdéses szó szerepel, hanem megtudjuk azt is, hogy az adott ige hányadik a „kedveltségi sorban”.

A lista első tíz helyén álló igeversek közül kilenc az Újszövetségben található. Öszövétségi igeszakasz elsőként csupán a hetedik helyen szerepel; ez a Szentírás első mondata: „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” (1Móz 1,1) A legkedveltebb bibliai könyvek listáján az első három helyen az Efezusbellekhez írt levél, Jakab levele és a Tituszhoz írt levél áll.

■ – GAZDAG –
Forrás: ideaSpektrum

„Ki az Isten?”

A Google Zeitgeist statisztikája szerint 2007-ben az internetes keresőprogram „Ki a...?” kérdésénél a legtöbb Istenről érdeklődtek. A „Mi a...?” kategóriában a „Mi a szerelem/szeretet?” kérdés volt a leggyakoribb. Az év összes Google-kérdését összegző statisztika szerint a legtöbb kérdést az Egyesült Államokban tették fel, ahol a legfejlettebb az internetes hálózat. A Pew Internet Project felméréséből az is kiderül, hogy az internetező amerikaiak 64%-a látogat vallásos oldalakat a világhálón – írja az AsiaNews.

Az adatok azt igazolják, hogy az internet a lelki, vallási kérdések tekintetében is jelentős fórumnak tekinthető. Az AsiaNews statisztikái hasonló eredményt mutatnak. Az internetes hírgyűjtés legnépszerűbb témái között szerepeltek a következők: a keresztények helyzete a muzulmán országokban; a burmai szerzetesek; Pakisztán és Irak, valamint Kína és a Vatikán kapcsolatai.

► Magyar Kurír

HETI ÚTRAVALÓ

Ma, ha az ő hangját halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket. (Zsid 3,15)

Hatvanad hetében az Útmutató reggeli és heti igéi lelki siketségéből az ige hallására hívják az Írások olvasóit. „Lágyítsátok szíveteket: / Hogy ha hívand ma titeket, / Vajha meghallanátok szavát!” (GyLK 733,4)

Öröklét-kérdésünk a Biblia évében reflektorfénybe kerül. Kérhetjük: „Urunk, siess segítségünkre, válts meg minket igralmadból!” (Zsolt 44,27; LK) Luther így figyelmeztet: „Isten igéjét ne okoskodd el, felőle ne vitázz, egyszerűen csak hallgass! Akkor majd jön a Szentlélek, és elkészíti a szívedet, hogy hinni tudjad.” Isten örök igéjének e világi soráról olvashatunk a „tékozló” magvető példázatában: „Akinak van füle a hallásra, hallja!” (Lk 8,8) A mi feladatunk a folyamatos gyümölcstermés, mert az Úr igéje elérni célját, véghezviszi, amit Isten akar. Érthetjük országunk titkait – a hit hallásból van! – írott, hirdett és testté lett Igéje által. Nem csak a zsidóknak íródott a Biblia rendszeres olvasásának a hatásáról szóló, egyszómondos „tájékoztató”: „...Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, és áthatol az elme és a lélek, az ízületek és a velők szövetségéig, és megüti a szív gondolatait és szándékait.” (Zsid 4,12) Mózes szerint az Úr Isten igéje nem üres beszéd, hanem működő erő; „életet jelent nektek”, ezért „szívleljétek meg”, és teljesítsétek a törvény igéit (5Móz 32,47-46)! Áron prófétái szavai és csodája ellenére „a fáraó szíve (...) kemény maradt, és nem hallgatott rájuk – ahogyan megmondta az Úr” (2Móz 7,13). Saját hazájában, Názáretben is megvetették Jézust, „megbotránkoztak benne”. „Csodálkozott is hitetlenségükön.” (Mk 6,3,6a) Amilyen a fa, olyan a gyümölcse: „...minden fát a gyümölcseről lehet megismerni.” Aki nemcsak olvassa és hallgatja Jézus beszédeit, hanem azok szerint is cselekszik, „hasonló ahhoz a házépítő emberhez, aki leásott, melyre hatolt, és a kősziklára alapozott”, ezért építsük életünket Krisztusra, és akkor övele mi is élni fogunk örökké! (Lk 6,44,48) Jézus a világ világossága; szent igéjében ma is jelen van közöttünk. „Addig járjatok a világosságban, amíg nálatok van...” „...higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiait legyetek!” (Jn 12,35-36) Az Úr Jézus hét példázatot mondott Isten országáról; „példázatra nyitom számat, ősrégi titkokat akarok hirdetni” (Zsolt 78,2). A magvető példázata kivételével a többi így kezdődik: „Hasonló a mennyek országa...” – a mustármaghoz, a kovászhoz (lásd Mt 13,31-35). Kicsiny mag és kezdet, ahol a mag a lényeg, Isten igéje! Hogyan lehetünk az ő országának polgárai, miként nyerhetünk üdvösséget? E hét igéi egybehangozóan hirdetik ezt a reformáció által felfedezett igazságot: egyedül Krisztusért, kegyelemből, hit által, a Szentírás tanítása alapján igazulunk meg Isten színe előtt (lásd az Ágostai hitvallás IV. cikkét – GyLK 549. o.). De ne csak ez évből olvassuk és hirdessük: „Van örök kincsünk, becsebebb / Nincs nála földön, égen. (...) Ez örök égi ajándék / Az Isten szent igéje.” (EÉ 286,1)

■ GARAI ANDRÁS

FOTO: NAGY BENCE

Ízelítő: a Szélrózsa motorja

Amikor ezt a cikket írom, éppen 367 ismerőse van a Szélrózsa találkozó nevű felhasználónak az IWIW-en, a legnépszerűbb magyarországi internetes közösségi portálon. Az elmúlt egy hét alatt – amióta az IWIW-en megjelent a július 16. és 20. között Kőszegen tartandó napokat jelképező kis kék-lila-narancssárga-sárga ikon – ennyi ember jelezte már egy kattintással, hogy szeretne azok között lenni, akik közvetlenül értesülnek a fesztivál szervezésének alakulásáról.

Kicsit bajban vagyok, amikor olvasóinkat ebben a picit sarokban próbálom a Szélrózsról tájékoztatni, hiszen bárholon indulok is, jóval több bemutatni való szervező és program van, mint amennyi a fesztiválig hátralévő huszonhat (a cikk megjelenésekor már csak huszonöt) hét alatt idefér. Hadd biztassam ezért kedves olvasóinkat és ismerőseiket, rokonaikat, akik számára vonzó lehet ez az ifjúsági találkozó, hogy olvassák rendszeresen a blogot (azaz a Szélrózsa internetes naplóját), mely naponta frissülő hírekkel a <http://www.szelrozsa-tal kozo.hu> címen található!

Az EvÉlet ezen hasábjain ízelítőt kaphatnak, egy-egy morzsát a nagy egészről. Két héttel ezelőtti számunkban a Szélrózsa szervezői magjának, a „Tízekenek” az „atyjával”, Smidélus Gáborral találkozhattak, aki a rendezvényig hátralévő hat hónapra nézve remélte, hogy sokan tartják majd a Szélrózsát édesgyermeküknek. Most ismét egy Tízektaggal találkozhatunk, egy olyan emberrel, akit méltán nevezhetünk a Szélrózsa motorjának – ő Marton Tamás.

Marton Tamás – főállásban a Magyarországi Keresztény Ifjúsági Egyesület (KIE) titkára,

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Frenyó Anna

emellett pedig a Sívárnak, vagyis az egyesület balatonyöröki Gyermek- és Ifjúsági, Oktatási és Szabadidős Központjának a vezetője – rengeteget tett az ifjúsági munkáért a legkülönbözőbb területeken. Elsőként – és a legkitartóbban – dolgozott az egyház adminisztratív központjában az országos szintű ifjúsági élet szervezőjeként, szívet-lelkét kitette és kiteszi a KIE-ért, a Szélrózsa történetében pedig egyszer szobrot kell állítani neki. Ő az, aki állandóan noszogatója a többieket, hogy haladjanak a feladatokkal, akinek állandóan a következő lépésen pörög az agya, aki azonnal válaszol az e-mailekre, aki nem alszik nyugodtan, ha nem tudja rendben a szervezés dolgait, aki fáradhatatlan „munkás”... Egyszóval: ő az a motor, aki segít, hogy ne lankadjanak el a munkatársak.

■ FRENYÓ ANNA

Együtt – határtalanul

Az ökumenikus imahét vége felé közeledve megfogalmazódik a más felekezeti testvérekkel való együttléti öröme mellett az a gondolat is, hogy a közös pontokra való mutatás mellett fontos az evangélikus identitás. Egy evangélikus gyülekezet életében mindig lényeges annak megtapasztalása, hogy nem egyedül vándorol az Isten által számára kijelölt úton. Fontosak ezért a gyülekezetet körülvevő közösségek: a helyi ökumenikus közösség mellett a nagyobb, az egyházmegegye, az egyházkerület, a magyar evangélikus egyház alkotta „család”. Ugyanakkor fontos átélni azt is, hogy vannak az országi határain túl is evangélikusok, és akár magyarul, akár más nyelven beszélnek, testvérek, vagyis ugyanazt az élő Krisztust vallják Uruknek, és ugyanolyan módon teszik ezt.

Az irsai gyülekezet számára évtizedek óta fontosak a testvér-gyülekezeti kapcsolatok. Ritka példa, hogy hazai gyülekezettel is ápol ilyen: három évtizede gondolnak egymásra a dunaharasztiakkal. Emellett több mint két évtizede áll fenn a kapcsolat két finnországi közösséggel, a nurmóiakkal és az ylitornióiakkal, valamint három éve van erdélyi testvér-gyülekezete is, Sepsiszentgyörgyön. Az ylitorniói gyülekezetnek három testvér-gyülekezete van: Finnországban a vammalai, Magyarországon az irsai, Észtoronyban a láänenigulai gyülekezet. A sepsiszentgyörgyi lutheránusokat hosszú évek óta a kelenföldiek támogatják, három éve pedig az albortiekkel és az irsaiakkal is testvér-gyülekezeti kapcsolatot létesítettek.

Tavaly november elején az irsai egyházközség vezetői Matti Salminen lelkész és a gyülekezet meghívásának eleget téve Ylitornióba látogattak; Zelenák József sepsiszentgyörgyi lelképásztor elkísérte őket. A három lelkész beszélgetéseinek eredményeként, a jelen lévő gyülekezeti vezetők támogatásával megfogalmazódott: a három evangélikus közösség létesítsen országhatárokon – és részben kultúrákon, nyelveken – átvivő testvérkapcsolatot.

Következő lépésként az irsai gyülekezet vezetőinek szokásos (!) év eleji látogatásán a sepsiszentgyörgyi közösségek is értesülhetett a hármas testvérkapcsolat kialakításának szándékáról. A látogatásnak az utóbbi években kialakult rendje szerint szombat délután szeretetvendégség keretében voltak együtt vendégek és vendéglátók. Ezeknek a szeretetvendégségeknek mindig a testvérkapcsolat a

legfontosabb témájuk, de ezúttal ez különös hangsúlyt kapott: e sorok írója kép- és videovetítéssel egybekötött előadást tartott Finnországról, Ylitornióról és a testvérkapcsolati lehetőségekről.

A testvéri kapcsolatok ápolása, egymás hitének és gondolkodásának megismerése hitbéli, gondolkodásbéli fejlődést hozhat magával. Mindhárom közösségnek megvannak a sajátosságai: a

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kárpát-kanyarban élő sepsiszentgyörgyi gyülekezetben sajátosan jelenik meg a barcasági csángók és a székelyek kulturális találkozására által meghatározott hitvilág; a Lappföld déli részén lévő Ylitornióban élők gondolkodását és hitvilágát a közép-európai ember számára elképzelhetetlen életvitel alakította; míg a Kárpát-medence központi részén fekvő, szlovák hátterű irsai gyülekezet az egymáshoz való kulturális és hitbéli alkalmazkodás példája. E három találkozásában egyrészt sok-sok különbség jelenik meg, amely kölcsönösen gazdagítja, gazdagíthatja a közösségeket, másrészt fantasztikus megélni a közös vonásokat, a hasonló formákat, az azonos hittartalmat.

Markáns jövőkép rajzolódik ki a hármas kapcsolatban: az ylitornióiak nyáron felkeresik az irsaiakat, és terveik szerint együtt látogatják meg a sepsiszentgyörgyieket. A célt – egymás gondolkodásának és hitének megismerését – Isten kezébe teszi mindhárom közösség. Jó tudni, hogy ugyanazokban a percekben ugyanazokért a célokért imádkoznak. Csodálatos megélni azokat a pillanatokat, amikor egyértelművé válik Isten áldása. Jó ezt közösen tenni: együtt – határok nélkül.

■ ERDÉLYI CSABA

Egy asztalnál mesemondó és tábortéri lelkész

Mosonmagyaróváron tavaly októberben indult el az Asztali beszélgetések sorozata. A helyi piarista rendház és a Táltos Családi Kör azzal kereste fel az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítványt, hogy – látva az alapítvány programjait – megfogalmazódott bennük: hasonló rendezvényekkel szeretnék színesíteni a város kulturális és egyházi életét. Így a mosonmagyaróvári beszélgetések egyik különlegessége az lett, hogy a helyi gyülekezetek összefogásában zajlanak: a református, a katolikus és az evangélikus templomokban a papok és lelkészek hétről hétre hívják a híveket és ismerőseiket az eszmecserekre. Az ökumenikus együttműködés eredményét mutatja, hogy a rendezvények helyszíne, a százhetven ülőhelyes piarista kápolna hónapról hónapra kicsinek bizonyul, tíz-tizenöt hallgató állni kényyszerül.

Az év első dispután, január 15-én a hallgatóság nagy szeretettel fogadta Berecz András énekest, mesemondót és Hankovszky Béla Jácint katolikus tábortéri lelkészt. Eszmecserejük középpontjában a hagyomány átadásának ereje állt. Hogyan lehet továbbadni azt, amit mi is kaptunk? Milyen felelősséggel bír valaminek a tudása? A hívő ember mint pásztor hogyan áll a rabizottak, a családja és barátai előtt?

Berecz András elmondta: mikor különböző vidékek pásztorok találkoztak, megfi-

Balról jobbra: a szerző mint moderátor, valamint Berecz András és Hankovszky Béla Jácint

gyelhet, vannak helyek, ahol a pásztor a nyáj mögött ballag, így mindig látja a juhokat, míg más tájakon a pásztor elől megy, a nyáj pedig utána. Jácint atya erre reflektálva kifejtette: szorint a pásztor – azaz az ember – feladata nem az, hogy mindig megmutassa az utat, hogy mindig segítsen. Felebarátunk iránti felelősségünk sokkal inkább abban nyilvánul meg, ha példával állunk eléje, de nem akarjuk őt mindenáron a jó útra vinni. Az egyént nem lehet a jóra kényszeríteni, csak segíteni lehet őt, hogy ha akarja, megtalálhassa.

A dispután szó esett a csendről is. A csend ritkán vesz körbe bennünket; mindenhol zajban zajlik az életünk, akár közlekedünk, akár otthon vagyunk, akár kikapcsolódunk – szól a rádió,

megy a tévé, hangos a város. Ha viszont valaki a csenddel akar találkozni, akkor azt neki kell megtalálnia. Talán azért félünk a csendtől, mert az Istennel való találkozástól, a magunkba nézésről, a mérlegeléstől félünk, ezt akarjuk elkerülni. Helyette a fogyasztói társadalom általi „pörgés” a kikapcsolódásunk. Amint Berecz András fogalmazott, számára a csend a megnyugvás, a hazaérkezés élményét jelenti. A csendet nemcsak magunkban, magányosan, hanem szereteteink társaságában is át lehet élni.

Mosonmagyaróváron az Asztali beszélgetések február 26-i alkalmán Erdélyi Zsuzsanna, március 6-án pedig Bőjte Csaba lesz a meghívott vendég.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Rákosmente szakácskönyve

A török hódoltság alóli felszabadulás után Rákoskeresztúr és környéke pusztává lett. Karintiából, Stájerországból, Németorból német ajkú, Magyarország északi részéről szlovák telepessék érkeztek a maroknyi magyar lakosság mellé. Bár jelentős volt a római katolikus jelenlét is, a Rákoskeresztúron élő evangélikusok meghatározó szerepet játszottak a település életében. E nemzeti- és vallási sokszínűség jelentősen befolyásolta a falu mindennapjait, öltözködési és viselkedéskultúráját, étkezési szokásait.

A gazdasági és társadalmi átalakulás után eltűntek az egykori keresztúri mindennapok. Az emlékezetben még élő keresztúri világ épp napjainkban kezd szertefoszlani. E folyamattal ment szembe Ádám Ferenc, a rákoshegyi Erdős Renée Ház – Muzeális Gyűjtemény és Kiállítóterem vezetője, aki kezdeményezte az anyaggyűjtést, a kutatást és a Rákosmente szakácskönyve című kötet megjelenését. A kiadvány – amely Budapest Főváros XVII. Kerület Önkormányzata Oktatási és Kulturális Bizottságának támogatásával, Ádám Ferenc és Hódos Mária anyagi finanszírozásával jelent meg – néprajzi, helytörténeti és gasztronómiai anyagával állít emléket az egykori Rákoskeresztúrnak, evangélikus eleinknek is.

vebb kapcsolat a falu és a nagyváros között az asszimiláció irányába hatott, de érdekességképpen megjegyzendő, hogy a kezdetekben a helyileg kisebbségben élő magyarok és németek „elszlovákosodása” is megtörtént Keresztúron. E három, együtt élő kultúra csodálatos világát az 1945-ös deportálások és a Szlovákiával végrehajtott lakosságcsere robbantotta szét.

Rákoskeresztúr ma Budapest XVII. kerületének része. A múlt század nyolc-

receptgyűjteményben. Az egykori mindennapok étkei oly természetesen voltak, senki sem gondolt arra, hogy az elkészítésükről receptkönyvet írjon. Arra sem gondolt senki, hogy olyan ételt eszik, melyet másutt – sem a közelben, sem távolabb – nem főznek. Ezért hiánypótló a most megjelent könyv.

A kötet egyik szerzője Burger Erzsébet, a keresztúri evangélikus gyülekezet presbitere. Családja generációk óta presbiter, női ágon ősei pedig „templomleányok” voltak. A szerzők munkáját Altziebler Károly, Derczbach Istvánné, Epress Rezsóné és Tóth Péter segítette.

A kiadvány összeállítói evangélikus őseink emlékezetét is megtisztelték munkájukkal. Könyvüket érdemes beszerezni – és érdemes megfőzni az ősök étkeit...

■ DR. LÉRÁNT ISTVÁN

ISTENTISZTELETI REND | 2008. január 27. – Budapest

Hatvanad vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Lk 8,4–15; Ézs 55,6–11. Alapige: 2Kor 12,1–9. Énekek: 279., 258.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. (az ökumenikus imahét záró istentisztelete) Kálmán Antal r. k. plébános; **II., Hűvösvölgyi út 193.**, Feké de. 10. Madocsai Miklós; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; du. 2. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidélisz Gábor; du. 6. (orgonazenés áhítat) Gerőfi Gyuláné; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (ifjúsági) Szántó Enikő; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkőczy Péter; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) dr. Joób Máté; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 12.** de. 10. Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Győri Veronika; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Győri Veronika; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Gáncs Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Böörönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Marschalkó Gyula; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Rákoskeresztúri utca a múlt században

A 18. és 19. században Rákoskeresztúr lakosságának a megélhetését elsősorban a mezőgazdaság biztosította. Pest piacot jelentett a megtermelt zöldségnek, gyümölcsnek, ugyanakkor nagyon sokan találtak munkalehetőséget a nem túl messze fekvő nagyvárosban. Az 1881-es népszámlálás adatai szerint Keresztúr 2763 lakosából 1920 fő szlováknak, 508 fő magyarnak, 335 polgár pedig németnek vallotta magát. Ebben az időben 1412 evangélikus, 1258 római katolikus, 47 izraelita és 46 református lakója volt a községnek. Az egyre intenzi-

vanus éveiben lerombolták az egykori falut, ma harmincezer fős lakótelep paneljei állnak a helyén. Evangélikusságunk is szétszórótt a modern kori falurombolás következtében, ennek ellenére a lélekszámát tekintve Budapest legnagyobb, tradíciókban egyik leggazdagabb evangélikus közössége él és szolgál a XVII. kerületben.

E nemzetiségi és vallási gazdagságnak a hétköznapiakra, a gazdálkodási, a viselkedés- és étkezéskultúrára a mai napig ható befolyása tükröződik vissza a most könyv formájában közreadott

Álljon itt a kötetből a *krauknéldi* egyik receptje.

Hozzávalók: 1,5 kg savanyú káposzta, 50 dkg előfőzött füstölt comb, 50 dkg szeletelt, fűszerezett sertéscomb, 1 kg liszt (fele rétes-, fele finom-), 2,5 dkg élesztő (langyos tej, cukor), langyos tej, 1 egész tojás, só, 25-30 dkg darált tőpörtyű.

Elkészítés: Az átszitált liszttel, tojással, sóval, langyos tejjel és kovással hólgyosra dagasztott kelt tészta készítmény, amelyet duplájára kelesztünk. Egy nagyobb lábat kizsírunk, kilisztezzük. Beleteszük a kimosott, kifacsart savanyú káposzta nagyobb részét, a darabolt húsokat, és ráöntjük a füstölt hús főzőlevét (ha kevés, egy kis vízzel pótoljuk). A lé ne érjen a hússzeletek fölé.

A megkelt tészta lisztezett deszkán téglalap alakúra nyújtjuk, rákenjük a darált tőpörtyűt, és fölcavarjuk, mint a bejglit. Kétujjnyi szeletekre vágjuk, majd gombócokká formázzuk, és rárakjuk a lábasban lévő hússzeletekre. Tetejére szórjuk a maradék káposztát.

Az edényt nem fedővel, hanem egy ráálló másik edénnyel borítjuk le, mivel a gombócok gőzben főnek, és két-háromszorosukra dagadnak körülbelül két óra alatt. Kevergetni nem szabad, csak az edényt forgatni és rázogtatni. A gombóc akkor van kész, ha nem ragad a beleszűrt hústúréra.

Őszövetségi környezetismeret

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

szönő szavakat hallgatta. Itthon kérdeztem őt. Azt felelte, csak ritkán érez ilyet: mintha a *Hiánynélküliség* maga lett volna ott jelen.

Az őszövetségi nyilatkozat arra figyelmeztet, hogy az ehhez hasonló, életünk első részét átható, korántsem gyerekes bölcsességek alkalmasak a nyomában sarjadt európai kultúra életfelállítására. Tanulságos történet a történetben, hogy a világ mai, egyre elhatalmasabb állapotáért jó néhányan épp ezt és a nyomában járó újszövetségi gondolkodásformát hibáztatják.

A kérdés persze messze nem elméleti. Kezünkbe kell vennünk az *Őszövetséget*, és újra kell olvasnunk azokat a történeteket, amelyek mitikus, azaz kultúra-alapozó erővel segítenek felfedezni a környezetünkkel való kapcsolat módját, amelyek tehát végső soron az élet földi életforma kialakításához és megéléséhez segítenek hozzá.

Mindannyiunk számára életformává tehető volna e történetek igazsága a teremtés jóságának megtapasztalásáról, minden teremtett dolog és lény egymásrataltságáról, a felfedezésre váró jövő otthonosságáról és az ezért való felelősségről, tetteink és mulasztásaink kétesélyes nyomáról a világban – és végül a hivatását betöltő életnek a *Hiánynélküliség* érzését felkelteni tudó istenképűségéről. Miért nem ilyen a világ mégis?

■ BÉRES TAMÁS

▶ Tartva magunkat az amerikai unitárius lelkész, Robert Fulghum nem régi, de elvülhetetlen megállapításához, amely szerint életünk legfontosabb ismereteit az óvodában szerezzük meg, századunk rétegződő globális problémái, valamint a megoldásuk terén mutatkozó globális tehetetlenség láttán kortorjunk bele kicsit gyerekkori emlékeink kincsésládájába!

Visitó bújócskadarabok, szikrázó karácsonyfoszlányok, köldökünkig csurgó levű, foszlós belü őszibarackok és a mindenben a különlegesen felfedezni vágyó ismeretségek emlékei; a keresgélés közben megtörténhet, hogy egy-egy rendeződnek, és ismét hatalmába keríthet bennünket az az első, átfogó életélményünk, amelyre talán nem is emlékszünk már: ebben az *élhető világban otthon vagyok*.

Egyértelmű, hogy a világ nem velem kezdődött. Világos, hogy nem én állok a nagy események középpontjában. Sok megismerőnivalóm van még, és bármennyit élek is át belőle egy nap alatt, ezer új felfedeznivaló marad még. Itt, ahol az ismeretlen is otthonos, ahol képes vagyok rá, hogy a titkok újabb kamráit az eddigi tapasztalataim és a többiek segítségével megértsem, úgy érzem, hogy minden, ami körülvesz – az emberek, a házak, a fák és a tárgyak – *valahogy* segítségemre van.

Persze én is hozzátartozom a környezetemhez: a játszótéren tagnap arrébb húztam egy padot, ma is – ahogy még a nyoma is – ott van. Sálamba tekerve kimenekítettem egy sündisznót az úttest közepéről; talán jövőre látom a kicsinyeit – vagy legalább a nyomát, ahogy elment a fa tövéből, ahova letettem. Tegnap már nem támasztottam a biciklizet a földszinti néni falához, mert a múlt héten elmondtam, hogy leverem vele a vakolatot az ablaka alatt. A biciklizem ott lesz, de ennek a (nem) *tettemnek* a nyoma biztosan ott lesz ma a néni arcán, amikor találkozom vele. A világ

hagyja magát folyamatosan megismerni, miközben a tetteim és a nem tetteim – vagy inkább a jó és rossz tetteim, a hibáim meg a lustaságom – jól látható nyomokat hagynak rajta.

Abban a házban alszom ma, amelyet nagyapám épített. Néha fogja a nagy lért, és felmászik a tetőre, hogy megigazítsa a cserepeket. Szeretem annak a háznak az illatát, ismerem minden zugát. Szeretek neki segíteni, és ő sokszor meghagyja a nekem való munkákat akkorra, amikor megyek hozzá.

Ha lesz unokám, tudok majd neki olyasmit adni, ami most bennem is nyomot hagy? Elmondhatom majd neki – amit tegnap tanultam –, hogy a mezőn a terményt akkor sem szabad méreggel védeni a rágcsálóktól, ha kárt tesznek benne, mert a sasok fentről nem tudnak különbséget tenni a mérgezett és az egészséges pockok közt, és ha az előbbieket megeszik, ők is elpusztulnak? A madarak nem változthatnak zsákmanyszerző szokásaikon, de az ember még rengeteg jó módszert találhat ki a kártevők megfékezésére!

Ősszel lefújta egy ház tetejét a vihar. Akiik benne laknak, sehonnán nem kaptak segítséget a rendbetételére. Nagyapám nyolc társával segített nekik, egy hét alatt elkészült az új tető. Az, amit a ház lakóinak és a segítőknek az arcán láttam a rögtönzött „átadási ünnepen”, semelyik eddigi élményemre nem hasonlított. Volt, aki adott, volt, aki kapott, mégis mintha mindenki ugyanannak örült volna! Láttam Nagyapát, kicsit zavarban volt, ahogy a kö-

Az Úrnak útjain

Azért, hogy el kellett hagynia szülővárosát, tulajdonképpen csak önmagát hibáztathatta. Az ital volt az oka mindennek. Megfogadta ugyan, hogy nem nyúl többé a pohárhoz, s hősiesen ki is tartott elhatározása mellett – de csak addig, míg valamelyik „jó barát” unszolni nem kezdte: „Gyere, komám, csak egy kupicával!” Felesége mégis jobban szerette őt annál, mint hogy egyszerűen elhagyja emiatt. Egy darabig tűrte, aztán megpróbálta megváltoztatni. De hiába. Végül „oldalbordája” már csak egyetlen kiutat látott: „Költözzünk el olyan helyre, ahol nem szőlőmunkából és borkészítésből élnek az emberek, s akkor kendnek is ritkábban lesz lehetősége arra, hogy borhoz jusson!”

Eladták hát azt a keveset, amijük volt, maguk mögött hagyták rokonaikat, gyülekezetüket s ifjúkoruk színhelyét, és elindultak az ismeretlenbe – akárcsak sok ezer évvel korábban egy Ábrahám nevű ember tette. Hitték, hogy az Úr velük megy, és megáldja szándékukat.

Isten gondoskodásában nem is csodálódhat. Áldássá vált az a kis darab föld, amelyen a férj saját kezével építette fel házikójukat, a mellette lévő területet pedig maga törte fel és tette szántóföldnek alkalmasra. Az első évben csupán amnyi kukorica termett rajta, amennyi a pár libának kellett, később azonban lett mellé egy kisebb baromfiudvar s ténny meg ló is. Sohasem bővelkedtek, de nem is láttak szűkséget, mert azt az elegendő keveset mindig bölcsen be tudták osztani.

Még a háború idején is csodálatos módon hordozta őket tenyerén az Úr, amikor éppen előltük vonultak el a magyar és az orosz egységek, s elvittek minden mozdíthatót: tárgyat és állatot. Fintorogva legyintettek viszont arra a libára, amelyik alig tudott enni testi fogyatékosága, rossz csőre miatt, pedig aztán – kiköltve tojásait – egész kis libacsaládot nevelt fel a pusztítás elvonulása után. S dühösen pont a kapujuk előtt hagytak sorsára egy félig agyonvert lovat, amelyet azonban ő sok szeretettel, türelemmel és gondoskodással megmentett. Mint később kiderült, ily módon egy élet-erős, fiatal jószágot kapott, ráadásul törvényesen meg is tarthatta. E hálás teremtménnyel tudta újrazekdeni a munkát a romokon.

A szomszédok és a környékeliek szerették őt és a feleségét, s ő is szívesen élt közöttük. De

amikor egyetlen gyermeke „lánykodni” kezdett, komoly döntést hozott. Helyes az, ha az ember a saját fajtájából való párt talál magának, különben sokkal több konfliktus adódhat a későbbi házasságban. Ne mondja majd a leendő vő egy-egy vita során, hogy „azt a tót...”, vagy ne érje sérelem szegény evangélikus hite miatt – márpedig ha az itteni magyar katolikus fiatalok közül választ, akkor ez könnyen előfordulhat! Jobb hát, ha a lány vásárlásként eljár szülővárosába, amely csupán két településnyire van innét, s ez annak, aki tud kerékpározni, nem elérhetetlen távolság. Menjen csak vissza, látogassa meg a rokonokat, s ismerkedjen olyan ifjakkal, akik szintén szlovák kegyességű családban nőttek fel!

Lelkésze, a maroknyi evangélikus gyülekezet pásztorja ugyan nehezményezte, miért vonja ki gyermekét ebből a közösségből, ő azonban megmagyarázta indítékait: „Tudja, tisztelendő úr, Ábrahám is visszaküldte a szolgáját apja házához, hogy onnan hozzon a fiának feleséget!” A jövődéli végül mégiscsak egy helybéli fiú lett, aki – hasonló okok miatt – „legénykedni” ment vissza „ősei földjére”. Hiába, néha nagyon különlegesen az Úrnak útjai...

Ha csak tehette, rendszeresen bejárt a faluba az istentiszteletra a feleségével együtt. Péntekenként pedig mindig bójtót tartott, hiszen – úgy értezté – bűnei miatt még így sem tud eléggé vezetkegni. Az itallal való kiüszelése csak idővel hozta meg számára a teljes szabadságot, de végül ezt az igyekezetét is megáldotta Isten. Öregkorának éveit pedig nagy öröme az Úr házában közelében töltötte, hiszen miután ráhagyta a tanyát és az ottani munkát a fiatalokra, venni tudott egy régi házat az evangélikus templom közelében, ahová ettől kezdve könnyen eljuthatott: elég volt csak átbállagnia az utcán. Sőt még a mama is gyakran el tudta kísérni, pedig neki a rossz lábai miatt ugyancsak nehezére esett a járás. Presbiteriséget nem vállalt a gyülekezetben, mert méltatlannak tartotta magát ilyen megtisztelő feladatra, de egyházát és szeretteit mindig imádságban hordozta.

Bizonyára legmerészebb álmában sem gondolta volna, hogy dédunokái egyszer majd – lelkészként és kántorként – az Úr szolgálatába állnak...

■ HULEJ ENIKŐ

A színházi társaság Balikó ellen

Feljelentést tesz, akár Brüsszelig is elmegy Balikó Tamás, a Pécsi Nemzeti Színház igazgatója, a budapesti Nemzeti Színház művészeti főtanácsadója a Magyar Színházi Társaság hétfőn kiadott közleménye miatt. A társaság megengedhetetlennek nevezte Balikónak a budapesti Nemzeti Színház vezetésére kiírt pályázat eredményhirdetéséről egy internetes portálon mondott szavait. Az interjúból kiemelt mondat a következő: „Ötvenéves evangélikus, adófizető polgárként, háromdiplomás, heteroszexuális színházigazgató férfiként pedig úgy ítélem meg, hogy a család az bűn.” A Kritikus Céh kezdeményezésére elfogadott nyilatkozatban a színházi társaság úgy fogalmaz: „Ennek a mondatnak a szellemisége, az a gondolkodásmód, amelyből fakad, számunkra elfogadhatatlan.”

„Mélységesen felháborít, és a sztálinista gondolatrendőrség emlékéit idézi bennem az, ahogy a Magyar Színházi Társaság egy, a környezetéből kiragadott mondatomért elítél” – reagált lapunknak Balikó Tamás az állásfoglalásra. Hozzátette: „Megdöbbentő, hogy nem a nyilvánvaló csalásról beszélnek, hanem arról, hogy én magamat identifikáltam.” Balikó elfogadhatatlannak nevezte, hogy a pályázatokat elbíró grémium tíz tagjából hétnek még a nevét sem hozták nyilvánosságra. „Felháborító, hogy megtörténhet az, hogy 2008-ban Európában valakit azért ítélnének el, mert evangélikusnak vallja magát” – fűzte hozzá Balikó Tamás.

▶ Forrás: Magyar Nemzet (2008. január 9.)

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Nyílt levél Donáth László képviselőnek

Kedves Lelkésztársunk! Kedves Laci! Ebben a levélben a pesti lelkesi munkaközösség alulírott lelkeszei fordulnak hozzád, és tisztelettel arra kérnek, hogy a rövidesen újra a parlament elé kerülő, a szakma és a civil társadalom nagy felháborodását kiváltó egészségügyi törvényt a magad részéről ne szavazd meg. Valójában arra kérünk, hogy ne politikai, hanem lelkiismereti döntést hozz, amikor szavazol!

Mint politikusi tudod, hogy a koalíció ezzel a törvénnyel megcsúfolja a sokat emlegetett baloldali szociális érzékenységet, hiszen a gátlástalanul nyomuló nagytőke érdekeit szolgálja. Ne felejtse, nem egy párt iránti feltétlen engedelmesre kaptál bizalmat, hanem a választóid lelkiismeretes képviselőre. Mint művelt ember tudod, hogy a profitorientált egészségügyi rendszer nem lesz igazságos, sőt a gazdagokat juttatja még több előnyhöz a kisemberek rovására. Mint teológus tudod, hogy az őszövetségi próféták és az apostolok radikálisan a kiszolgáltatottak mellett foglaltak állást a hatalmasokkal szemben a maguk korában.

Kérésünknek az ad nyomatékot, hogy egyre gyakrabban keresnek fel bennünket elkeseredett gyülekezeti tagjaink, panaszolva szociális helyzetük drasztikus romlását. Elkeseredettségüket csak fokozza, ha azt tapasztalják, hogy evangélikus lelkész képviselőjüknek fontosabb a frakciófegyelem, mint az embertárs iránti szeretet.

Tisztelettel kérjük, fontold meg jól döntésedet! A magunk részéről imádkozunk érted és minden képviselőért, hogy Isten akarata szerinti döntés születessen.

Budapest, 2008. január 16.

A Pesti Egyházmegye húsz lelkesze

Apróság

Csöngetnek. Már megint. Ismerem elnyújtott, mások zavaróan tévőva. De szinte kivétel nélkül mindig alkalmatlan időben szólal meg: istentiszteletra, látogatásra indulóban tart föl, vagy a bibliára áhítatát zavarja, a hittanóra rendjét bontja meg, esetleg az éppen elaltatott gyerekeket lármázza föl.

Magamban már hallom is az alázatos „Dicsértessék, Atyám!”-at vagy az arrogáns „Jöjjön mán ki egy perc, tiszteletes!”-t. A lelkesi hivatal tábláját sokszor olyanok látják meghívásnak, akikre nem is számítunk.

Ezúttal egy minden méltóságát, sőt életkorát is elvesztett nő áll a kapuban. Láttam már, az esti homályban is felismerem elgyötört, maszatos arcát. Nem lep meg sem szájalomra indító külleme, sem kérése. Abban nincs nagy változatosság. „Ismerőseink” már tudják, hogy pénzt nem, de élelmiszert mindig adunk. Vagy visszaváltható üveget, palackot. Most a harmadik szokásos kérés hallom:

– Tudna adni néhány gyertyát?
– Megnézem – válaszolom –, bár a napokban már kiosztottam, ami volt.
– Meg egy kis enivalót, ha van.

Akkor most két helyen is kutakodnom kell. Gyertyát tényleg nem talállok, de összeszedem, ami enivalót odaadhatok. Kiviszem, átadom.

Ahogy általában a hozzá hasonló vendégek, ő is türelmesen vár. Piszkos kabátja ujjá alól talán még szutykosabb

kézzel nyúl a csomag után. A szokásos hálálkodó szavak helyett azonban újabb kéréssel hozakodik elő.

Ez is így van általában: ha több kérés van, nem egyszerre mondják el. Mindig az az érzésem, hogy így próbálják hosszabbra nyújtani azt az örömet, amelyet az szerez az embernek, ha valaki foglalkozik vele. Igen, nagyon hálásak érte, ha valahol embernek tekintik őket.

– Volna egy fájdalomcsillapítója?
– Miféle...? Mi fájt?
– A fogam.

Tehát újabb kör. Visszaballagok, turkálók a gyógyszerkerek között. Nagy nehezen ráakadok. Ismét arra számítok, hogy most már végre minden kívánsága teljesült. Átvillan az agyamon, hogy azért ezek nem is olyan nagy igények. De ismét csalódom. Az ismert köszönet helyett tovább tartóztat. Meghökkenek.

– Önök is gyűjtenek a gyerekeknek?
Először csak kérdő, kissé gyanakvó tekintetem felel, majd bizonytalanul ki-mondom az igent.

– Akkor ezt odaadom. Nekik. Így köszönöm meg.

Azzal benyúl a kapu rácsán, és egy marék egy- és kétförintost nyom a markomba. Hirtelen nem is tudom, mit mondjak.

– Továbbadom. Nekik... – szedem össze magamat, és örülök, hogy már sötét van, így talán nem látszik rajtam a megindultság...

■ GYÓRI PÉTER BENJÁMIN

Apróval az aprókért

2008 tavaszától kikerülnek a forgalomból az egy- és kétförintosok. Vájon meg időben ezektől a pénzerméktől oly módon, hogy együttal nemes célt is támogat velük!
A Magyarországi Evangélikus Egyház február 24-ig templomokban gyűjti az egy- és kétförintosokat,
a befolyt összeget pedig az egyházi gyermek- és óvodai munkára fordítja.

Köszönjük segítségét!

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Deák téri orgonazenés áhítatok keretében január 27-én, vasárnap 18 órától Solymosi Ferenc orgonaművész játszik. Műsorán Frescobaldi, Pachelbel, Buxtehude, Bach, Krebs és Mendelssohn művei szerepelnek.

A Rákospalotai Evangélikus Egyházközség Keresztény Gondolkodó Körének januári vendége Kótai Mihály ökölvívó lesz. A beszélgetés alkalom január 28-án, hétfőn 18 órakor kezdődik; mindenkit hívunk rá! Helyszín: Budapest XV., Juhos u. 28.

HIRDETÉS

A Lepramisszió hálásan köszöni az árvíz sújtotta ugandai kumi leprakórház javára küldött adományokat. A felhívásra érkezett 714 768 forintot a Lepramisszió már eljuttatta a helyszínre.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Gimnázium Alapítvány ezúton szeretné megköszönni az 1%-os felajánlásokból befolyt 3 696 913 forintot. Az alapítvány az 1%-os, a szülőktől kaptott, valamint a külső támogatásokból a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanulóit, tanárainak munkáját és az iskola működését segíti.

Az alapítvány kuratóriuma

HIRDETÉS

ÚJ HARANGOT RENDELJEN IFJ. FARKAS TITUSZTÓL

MINDEN MÉRETBEN A LEGKEDVEZŐBB ÁRON 30 KG-TÓL 11 000 KG-IG

Kiváló minőség, kitűnő kidolgozás, kedvező ár, hangzásra öntve!

Harangvillamosítás, harangtartóállvány-készítés, programozóórák, harangvezérlés telefonról, toronyóra-készítés, -szerelés, alkatrészeldadás. REFERENCIA 400 TEMPLOMBÓL!

Harangszó 2003 Bt.

Ifj. Farkas Titusz

2200 Monor, Kistói út 26. Tel.: 30/371-9696, fax: 29/410-119

A Harangszó 2003 Bt. a Dévai Szent Ferenc Alapítvány támogatója.

Az Evangélikus Nők Klubja idei első alkalomára hívjuk az érdeklődő testvéreket február 2-án 10 órai kezdettel országos irodánk Üllői úti termébe (Budapest VIII., Üllői út 24.). Az alkalmon Szita Istvánné Bérczi Margit nyugalmazott lelkész beszél – elkészült regénye nyomán – Petróczy Kata Szidónia életéről. Az alkalomról érdeklődni a 20/824-2791-es mobilszámon lehet.

Női Missziói Szolgálat

Közlemény

A Vecsési Evangélikus Egyházközség lelkészi állásának pályázati hirdetése tévesen jelent meg, így érvénytelen.

A lelkészi állás pontos kiírására a közeljövőben kerül sor.

A Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye elnöksége

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy Takács József nyugalmazott evangélikus lelkész január 17-én, életének 82. évében rövid szenvedés után elhunyt. Búcsúztatását február 2-án 10 órakor a kelenföldi evangélikus templomban tartjuk.

A gyászoló család

HIRDETÉS

Kiskorúságból nagykorúságha címmel gyülekezetvezetői konferenciát szervez a Déli Egyházkerület március 7-én és 8-án a bonyhádi kollégiumban. Az érintett vezetők külön meghívót is kapnak részletes programmal. Jelentkezést február 8-ig Andorka Árpád címén: 7100 Szekszárd, Ibolya u. 2.; telefon: 20/824-5931.

A PAX Televízió Mit ér az ember, ha... című sorozatának január 30-án, szerdán 20 órakor kezdődő adásában az evangélikus művészel, Levente Péterrel készített beszélgetés látható. Ismétlés: csütörtök, 14.25.

APRÓHIRDETÉS

Harangtornyok belső szervizelése. Gombos Ferenc – tel.: 30/505-0546 (az esti órákban), e-mail: gombosmi@invitel.hu.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Múvek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Péter és az apostolok így válaszoltak: „Istennek kell inkább engedelmességedünk, mint az embereknek.” ApCsel 5,29 (2Móz 4,11–12; Lk 8,4–8/9–15; Zsid 4,12–13; Zsolt 128) Ha valaki ismeri az úti célját, és van térképe meg iránytűje, akkor ha egy út kétfelé ágazik, azt is tudja, hogy melyiken kell továbbhaladnia. Nehezebb a helyzet, ha az elágazás nem is feltűnő, vagy ha az egyik irány annyira vonzó, hogy „muszáj” rálépnie, és észre sem veszi menet közben a sok kis ravasz, apró kanyart, fordulót, amely egyre távolabb viszi – a rossz irányba... Ha valóban Istennek akarok engedelmességedni, akkor rá kell figyelnem, igéjét kell életem irányítójává tennem, hogy ne tévedjek el.

Hétfő

Kezdedben van sorsom! Zsolt 31,16 (Róm 14,8; 5Móz 32,44–47; 2Tim 1,1–12) Bizonyára sokan ismerik Maximilian Kolbe mártírhalált halt lengyel katolikus pap történetét. Auschwitzban önként felajánlotta életét, hogy ezzel megmentsse egy társát a haláltól. Az, amit a lágerben kínzóit tettek, arra mutatott, hogy az ő kezükben van minden haldandó sorsa. Kolbe atya hite azonban nem ingott meg. Ha nem tudta és hitte volna, amit a szoltáríró ilyen egyszerű szavakkal fejezett ki, azaz ha kétsége lett volna afelől, hogy kinek a kezében van a sorsa, akkor például nem adja oda ételadagját a nála is nyomorultabbnak, és nem imádkozik szüntelenül. Kevesen jutnak el olyan emberi magaslathoz, mint Kolbe atya – de az a hit, hogy Isten kezében van életünk, halálunk, sorsunk, minket is kell, hogy formáljon.

Kedd

Minden rossznak gyökere a pénz szerelme. Te pedig, Isten embere, kerülj ezeket. Ellenben törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, állhatatosságra, szelídségre. 1Tim 6,10–11 (Zsolt 119,36; 2Móz 7,1–13; 2Tim 1,13–18) Az internet, az újságok tele vannak hirdetésekkel: pénzkereset könnyen, gyorsan. Mit sem változott az ember Pál levelének kelte óta: ebben a „szerelemben” akarják megelni önmagukat az emberek, és életüknek nem eszköze, hanem célja a pénz s mindaz, ami rajta megvehető.

Szerda

Ne aggódjatok tehát a holnapért, mert a holnap majd aggódik magáért. Mt 6,34 (2Krn 20,17; Mk 6,1–6; 2Tim 2,1–13) Aggodalommal gondolunk a holnapra, mert nem tudjuk, lesz-e munkánk, megélhetésünk, lesz-e hol laknunk, lesz-e mit ennünk, egészségesek maradunk-e, bírjuk-e erővel... Hogyan is kívánhatná tőlünk bárki, hogy emelkedjünk felül mindezekre, és ne aggódjunk? Hiszen a realitásokat nézve mi mást tehetnénk? Semmi sem bizonyos ebben a világban... Ha van hitünk, akkor nem a fenti aggodalmakat kibebiztítjuk, hanem azt látjuk, hogy van, aki nagyobb nálunk. Hogy ami jót eddig kaptunk, azt is neki köszönhetjük, s nála a jövőnkre nézve is van menedék, biztonság, vannak társak. Jézus egymásra is rábíz minket, de mindenekelőtt ő maga szeretné levenni rólunk ezt a terhet. A Hegyi beszédben ez egy különösen szép szakasz.

Csütörtök

Hazamentek örvendezve és vidám szívvel azért, mert sok jót tett az Úr szolgálójával, Dáviddal és népével, Izráellel. 1Kir 8,66b (Ef 3,20–21; Lk 6,43–49; 2Tim 2,14–26) Isten nem lakik emberkéz alkotata házában (ApCsel 17,24), de nevéért segítségül hívjuk, hívhatjuk a templomban. Salamon templomszentelési imádsága után áldozatok bemutatásával adott hálát a nép a templomért – úgy is, mint jelért, az Isten és Izrael népe között fennálló szövetségért. Sok jót tesz ma velünk az Úr. Nem lakhatik a földön, mondja Salamon, az egek egei sem fogadhatják be. És amikor ettől megijednénk, és porszemnek éreznénk magunkat a mindenható Isten előtt (hiszen azok vagyunk...), és félnénk közelségétől, akkor Isten emberré lesz, és közelségébe vonz bennünket. És „tudatja velünk”: számon tart és szeret.

Péntek

Ilyen bizodalomunk pedig a Krisztus által van Isten iránt. 2Kor 3,4 (Zsolt 11,1a; Jn 12,34–36/37–42; 2Tim 3,1–9) Ma már talán sokan nem is értik e szót: bizodalom. Több bizodalom vágya című versében Ady csak ennyit kér: „Csak egy kicsit hihetnék.” A támaszkodás és a hit is szerepel e szó szinonimái között. Pál hangsúlyozza: nem önmagunk erejéből vagyunk alkalmasak megítélni bármit is, Isten tesz minket a Lélek szolgáivá. Hitünket is ajándékként kapjuk, amikor felismerjük Jézusban a Megváltót, illetve Isten velünk való szándékát. Bizodalommal fordulunk hát felé, mert életet ad, és mert az is az ő munkája bennünk, hogy ezt egyáltalán felismerhetjük.

Szombat

Az Úr pedig így válaszolt a földre esett Pálnak: Én vagyok Jézus, akit te üldözel. De kelj fel, és állj a lábadra, mert azért jelentem meg neked, hogy szolgálomá tegyelek, hogy tanúbizonyságot tegyél arról, amit láttál, és arról, amit ezután fogok neked magamról kijelenteni. ApCsel 26,15–16 (Zsolt 119,67; Mt 13,31–35; 2Tim 3,10–17) Saul „halálra üldözte” Jézus követőit (vö. 22,4), és ha valamivel nem számoltott, akkor az az volt, hogy találkozni fog magával Jézussal. A damaszki úton pedig megtörténik az elképzelhetetlen: megszólal az, aki él, feltámadt, és aki nem büntetni, elégtételt venni jön rajta, hanem a misszió leghatalmasabb apostolává akarja tenni őt. „Földre esni”, az Úr szavára „felkelni, talpra állni”, elindulni, és hirdetni őt – a megtérés, a szavak eredeti és átvitt értelmében is: telve dinamizmussal.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból január 27-étől február 3-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Duna II. Autonomia Madár-legenda – Mezei Mária életei, halálai (magyar ismeretterjesztő film, 2003) (38')</p> <p>9.55 / Duna Tv Emil és a detektívek (német játékfilm, 2001) (108')</p> <p>10.00 / mtv Református magazin (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Zsámbékról Igét hirdet Matyó Lajos lelkipásztor. (56')</p> <p>11.30 / mtv 2008 a Biblia éve (30')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>16.05 / m2 Két fogoly (magyar film, 1937) (63')</p>	<p>2.20 / Duna Tv Úrvacsora (svéd játékfilm, 1961) (78')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház rádiós felőrájában interjú hallhatunk D. Szabó Imre nyugalmazott püspökkel, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány elnökével a Biblia évének megnyitása kapcsán; hangképes beszámoló ad hírt a szombathelyi evangélikus általános iskolában zajlott vers- és prózamondó versenyről, továbbá missziói percek és áhítat várják a hallgatókat.</p> <p>22.10 / PAX (premier) A láthatatlan naprendszer (tudományos ismeretterjesztő film) (45')</p>	<p>6.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>11.10 / tv2 Truman show (amerikai film, 1998) (99')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim leszek! A római katolikus egyház felőrája</p> <p>14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Csányi Vilmos: Az emberi természet (49')</p> <p>15.05 / Spektrum Kiskoriák mentális egészsége A szorongás (56')</p> <p>20.35 / Duna Tv Elboronálva (magyar dokumentumfilm, 2006) (22')</p> <p>21.00 / m2 Szemünk fénye (magyar dokumentumfilm, 2006) (83')</p>	<p>11.00 / PAX Oszlopos Simeon (bábfilm) (8')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió „Te benned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház felőrája</p> <p>14.15 / Duna Tv Filmszemle 2008 Kéz-keringő (magyar dokumentumfilm, 2006) (53')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Nyíri Kristóf: Enciklopédikus tudás a 21. században (52')</p> <p>14.25 / m2 Hegedűszólamok a világból (zenés film, 2006) (52')</p> <p>15.40 / Duna II. Autonomia Családi album (magyar ismeretterjesztő magazin, 1999) 24/2. rész: A szeretet ára (52')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>6.30 / ATV „Nem csak kenyérről él...” Hafenschner Károly evangélikus lelkész: Mire jó az egyház? (10')</p> <p>6.25 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')</p> <p>11.45 / Bartók rádió A Zurgó együttes felvételeiből (15')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonomia Mindentudás Egyeteme Gáncs Péter, Szabó István: Megszületett a szeretet (70')</p> <p>18.00 / Bartók rádió Kulturális történet A Kner család 2/2. rész (30')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonomia Csodabogarak (magyar dokumentumfilm, 2007) Egy film a dadogásról, dadogóokról (56')</p>	<p>5.20 / mtv és m2 Hajnali gondolatok. A mai adásban Bence Imre evangélikus lelkész hallhatjuk.</p> <p>7.35 / Duna Tv Én, te, ő... (francia dokumentumfilm, 2003) (101')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Örüljtek az Úrban mindenkor! A metodista egyház felőrája</p> <p>14.00 / m2 A gyöngéd barbár Portréfilm Szemadám Györgyről (2005) (58')</p> <p>15.40 / Duna II. Autonomia Családi album. Sötétben (magyar ismeretterjesztő magazin, 1999) (53')</p> <p>19.30 / Duna II. Autonomia Haáz Sándor zenetanár portréja (30')</p>	<p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>12.10 / Duna Tv Isten kezében Szüntelen imádkozatok (26')</p> <p>15.20 / Filmmúzeum Valamit visz a víz (magyar játékfilm, 1943) (89')</p> <p>19.55 / m2 Zöld 7-es Szavazzuk meg természeti értékeink Zöld 7-es listáját! (35')</p> <p>21.00 / m2 Karol – az ember, aki pápa lett (olasz-lengyel tévéfilm, 2005) 2/1. rész (94')</p> <p>23.15 / Duna Tv Filmszemle 2008 Új Eldorádó (magyar dokumentumfilm, 2004) (76')</p>	<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus felőra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.00 / mtv Metodista magazin (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Siófokról. Igét hirdet Bartha Béla lelkész. (56')</p> <p>10.25 / mtv Református ifjúsági műsor (10')</p> <p>11.05 / Bartók rádió Mozart: Figaro házassága</p> <p>11.30 / mtv 2008 a Biblia éve 2. (30')</p> <p>12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>19.05 / Duna Tv Sophie Scholl – Aki szembeszállt Hitlerrel (német játékfilm, 2005) (117')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítva a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2585 Ft, fél évre 5170 Ft, egy évre 10340 Ft, szomszédos országba egy évre 35 100 Ft (137,5 euró), egyéb külföldi országba egy évre 41 000 Ft (161 euró).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sando.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejéig törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Rovarvezetők: Hafenschner Károly (kf) – Ige- és hirdető (karoly.hafenschner@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegy Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegy@lutheran.hu).

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártkor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

1 133130 208042